REDACȚIUNEA,
Administrațiunea și Tipografia
Brașov, piața mare nr. 30.
Scrisorĭ nefrancate nu se primesc.— Manuscripte nu se retrimit.
INSERATE
se primesc la Administrațiune în Brașov și la următórele
BIROURĬ de ANUNȚURĬ:
în Viena: la N. Dukes Nachf., Nux. Augenfeld & Emeric Lesner, Heinrich Schalek. A. Oppelik Nachf. Anton Oppelik.
în Budapesta: la A. V. Goldberger. Ekstein Bernat, Iuliu Leopold (VII Erzsébet-körut).
PREȚUL INSERȚIUNILOR: o seria garmond pe o colónă 10 banĭ pentru o publicare. — Publicărĭ maĭ dese după tarifă și învoială. — RECLAME pe pagina 3-a o seria 20 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

(Numĕr de Dumineca 17).

„GAZETA“ iese în fiăcare ḑi.
Abonamente pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 24 cor., pe șése lunĭ 12 cor., pe treĭ lunĭ 6 cor.
N-riĭ de Dumineca 2 fl. pe an.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 fr., pe treĭ lunĭ 10 fr.
N-riĭ de Dumineca 8 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele poștale din întru și din afară și la d-niĭ colectorĭ.
Abonamentul pentru Brașov
Administrațiunea, Piața mare, Târgul Inuluĭ Nr. 30, etagiu I.: Pe un an 20 cor., pe șése lunĭ 10 cor., pe treĭ lunĭ 5 cor. Cu dusul în casă: Pe un an 24 cor., pe 6 lunĭ 12 c., pe treĭ lunĭ 6 corone. — Un esemplar 10 banĭ. — Atât abonamentele cât și inserțiunile sunt a se plăti înainte.

Nr. 93.—Anul LXV. Brașov, Dumineca 28 Aprilie (11 Maiŭ). 1902.

Stațĭ pe loc!

Inainte cu vre-o douĕ-ḑecĭ și cincĭ de anĭ, când scriitorul acestor rândurĭ s'a aflat în streinătate timp maĭ îndelungat, a cercetat într'o capitală din țĕrile apusene maĭ multă vreme un cerc distins de ómenĭ învĕțațĭ, între care și maĭ mulțĭ bunĭ cunoscĕtorĭ de istorie, carĭ se interesau mult și de sórtea poporuluĭ nostru românesc.

Intr'o séră venise vorba despre Românii din rĕsăritul Europeĭ, căcĭ se respândise vestea, că oștirea română a învins la Grivița.

Din vorbă în vorbă ajunserăm a cumpăni și sórtea Românilor din monarchia Habsburgică și unul din amintițiĭ cunoscĕtorĭ profunḑĭ aĭ istorieĭ universale își arătă mirarea cum s'a putut ca în timp de atâtea sute de anĭ Românii și Slavii, în Transilvania, Bănat și Ungaria, sĕ sufere o asuprire atât de amară din partea unuĭ popor așa de mic ca cel unguresc, pe care aceste popóre la olaltă îl covĕrșau mult la numĕr și care, pe lângă acésta, se bucura numaĭ de-o cultură fórte modestă și restrînsă. Intrebarea era într'adevĕr interesantă și vrednică de discutat, căcĭ ḑicea acelașĭ învĕțat: „Orĭ unde am privi în tótă Europa nu găsim o țĕră, care sĕ se asemene cu ceea ce ne înfățișéză conviețuirea amintitelor popóre cu Ungurii“.

Tot în aceeașĭ îndreptățire s'ar puté pune și aḑĭ întrebarea, cum se face, că atâtea milióne de ómenĭ, carĭ vorbesc idiomul românesc, slavon și nemțesc nu pot sĕ o birue nicĭ-decum cu elementul unguresc dela putere, care și aḑĭ n'a încetat de a fi în minoritate față cu celelalte popóre conlocuitóre și a căruia cultură nu arată nicĭ aḑĭ alte proporții deórece, décă au înaintat Ungurii, au înaintat amĕsurat puterilor lor și naționalitățile de altă limbă.

De ne-ațĭ puté deslega acest mister al desvoltăreĭ relațiunilor etnice din țĕrile acestea v'am fi în adevĕr fórte recunoscĕtorĭ, ḑice un altul de profesiune ḑiarist din micul nostru cerc către autorul acestuĭ articol. Scițĭ ce rĕspuns a primit? I-s'a rĕspuns, că nu e nicĭ decum lucru ușor ca omul sĕ se pótă orienta bine și sigur în haosul istorieĭ în cea maĭ mare parte falsificată a țĕrilor ce sunt împreunate aḑĭ sub stăpânirea unguréscă, dér décă esistă o causă reală care sĕ pótă esplica acea întêmplare istorică neînțelésă, atuncĭ cea maĭ tare și cea maĭ convingĕtóre din tóte causele aceleĭ ciudate aparițiunĭ este lipsa de conducere harnică, înțeléptă și devotată. de care au suferit aceste popóre asuprite în decurs de vécurĭ întregĭ.

Cea maĭ crâncenă armă a dușmanilor acestor popóre a fost istețimea și dibăcia lor în a-ĭ desbina și a-le răpi unul după altul pe ceĭ maĭ mulțĭ dintre bărbații lor nobilĭ și avuțĭ și de-aĭ momi cu tot felul de promisiunĭ și distincțiunĭ, amăgindu-ĭ de-a trece încetul cu încetul în tabĕra lor, carĭ erau ceĭ maĭ puternicĭ.

Poporul a fost întotdéuna credincios limbeĭ și legeĭ sale și multe de tot a suferit pentru apĕrarea lor, deșĭ trăia în timpurile întunecóse ale iobăgieĭ. Nu tot atât de păstrătorĭ aĭ comorilor hărăzite dela strămoșĭ, nu tot atât de tarĭ în credință către nému1 și legea lor s'au arătat în tóte timpurile fruntașiĭ seĭ — de esceptiunĭ nu vorbim acum, — carĭ se distingeau prin inteligență, posiție și avere. Adversariĭ némuluĭ îĭ ațîțau pe aceștia unii contra altora și după ce reușiau aĭ desbina, îĭ lăsau sĕ se bată între eĭ până ce își mistuiau puterile și cădeau pradă vicleniei și lăcomieĭ celor ce îĭ juraseră nimicirea.

Și credețĭ, că acum e altfel?

De iobăgiă am scăpat, și am scăpat și de alte multe rele din vécurile trecute. Nu maĭ orbecăm în întunerecul cumplit de odinióră. Ni-s'au deschis și nouĕ isvórele culturei, deșĭ trebue sĕ ne opintim în mod desperat pentru a-le ferĭ sĕ nu fie învenináte. Cu tóte acestea stăm în fața aceleiașĭ „viclene uneltirĭ“ din trecut. Istoria se repetéză și décă în timpiĭ iobăgieĭ contrariĭ națiuneĭ nóstre făceau tot ce puteau spre a ținé poporul nostru în servitute și nesciință, putem afirma de altă parte, că nicĭ-odată, de când trăim împreună cu Ungurii, nu s'a uneltit maĭ mult cu tóte armele rafinate ale culturei moderne în contra esistențeĭ nóstre naționale, nicĭ-odată contrariĭ n'au lucrat cu atâta zel pentru a ne desbina și a ne slăbi ca tocmaĭ în ḑilele acestea.

Și ca sĕ fie completă icóna hidósă a trecutuluĭ, ce ne arată în colorĭ atât de înspăimêntătóre necredința fiilor rĕtăcițĭ, carĭ pentru onorurĭ, ambițiunĭ vane și alte folóse vremelnice s'au rupt de către popor, putem afirma, că și astăḑĭ ne-ar amenința aceeașĭ primejdiă grozavă, décă ar merge după capul câtor-va dintre membriĭ inteligențeĭ nóstre. Aceștia i-au întru nimic de-a provoca desbinărĭ și de-a înfrânge curagiul și spiritul de resistență al poporuluĭ român, încercându-se al amăgi cu vorbe slabe și cu speranțe deșerte că décă se va încovoia și le va face mătăniĭ celor dela cârmă, va tăia puterea ureĭ și a prigonirilor dușmane.

Ațĭ maĭ auḑit ca cine-va sĕ vré sĕ înblânzéscă nesațiul lupuluĭ, rupênd din corpul sĕu bucățele de carne și aruncându-le în gura luĭ?

Tocmaĭ așa s'ar întêmpla, décă s'ar face faptă dorința acelora dintre noĭ, carĭ ar fi gata sĕ sfîrtice programul nostru național și sĕ facă desbinare între noĭ în așteptarea deșertă, că printr'asta ar puté pune capĕt furieĭ adversarilor némuluĭ.

Acestor scurt vĕḑĕtorĭ le ḑicem: Stațĭ pe loc! căcĭ vĕ nimicițĭ numaĭ voĭ pe voĭ! Poporul, talpa românismuluĭ, nu se va desbina de dragul vostru și al planurilor vóstre întunecate!

Revista politică.

După ședințele de constituire, Miercurĭ s'au deschis în mod festiv *delegațiunile austro-ungare*. Maĭ întâiŭ a fost primită de Majestatea Sa delegațiunea austriacă, după care a urmat primirea delegațiuneĭ ungare. La vorbirile președinților, Majestatea Sa a rĕspuns, că primesce asigurarea credincióseĭ alipirĭ și mulțumesce pentru acésta. Spune apoĭ, că dela ultima sesiune nu s'a întêmplat nicĭ o schimbare esențială în constelația politică generală, că guvernul s'a dat silința a întreține relațiunĭ intime cu tóte celelalte puterĭ și a conlucra la menținerea și întărirea păceĭ europene.

Ministrul de rĕsboiŭ a fost nevoit sĕ céră de astă-dată sporirea cheltuelilor pentru procurarea de material trebuincios pentru artilerie, pentru noua adjustare a artileriei, pentru sporirea contingentuluĭ de marină și construirea de nouĕ vase maritime.

*

In aceeașĭ ḑi comisiunea budgetară a delegațiuneĭ austriace ținênd ședință, *ministrul de esterne Goluchowski* șĭ-a făcut espunerile *asupra politiceĭ esterne.* El accentuă în vorbirea luĭ, că tripla alianță se va reînoi, alianța acésta e lipsită de orĭ-ce tendență agresivă, va urmări și în viitor scopurile mărețe ale păceĭ. Acelașĭ scop îl urmăresce și alianța duplă (ruso-francesă) și astfel cele douĕ alianțe se întregesc în promovarea problemelor lor pacînice. Vorbĭ apoĭ Goluchowski despre înțelegerea dintre Austro-Ungaria și Rusia cu privire la Balcanĭ, înțelegere stabilită la 1897.

Spune, că în timpul din urmă s'au îmbunătățit în mod îmbucurător raporturile monarchieĭ cu Rusia. Invoiala austro-rusă impune evitarea orĭ-căruĭ amestec în afacerile interne ale statelor balcanice. A maĭ accen-

---

FOILETONUL „GAZ. TRANS.“.

Cum scrieau streinii despre noi?

Până în ḑiua de astăḑĭ, streinii n'au încetat a scrie rĕu despre poporul român. Nu ne pot mistui, fiind-că avem putere de viĕță și viitor pe aceste plaiurĭ.

Inainte de rĕsboiul dela 1877/78 mi-se pare, că Ugron era acela, care a ḑis, că décă va străbate în Moldova pe la Oituz cu un regiment de Sĕcuĭ, apoĭ de frică tótă armata românéscă are sĕ sară în Dunăre.

Diarele unguresci, nemțescĭ și în fine tótă presa streină, necunoscênd virtuțile și vitejia poporuluĭ român, scriea minciunile și batjocurile cele maĭ infame la adresa luĭ.

In cunoscuta revistă „Gartenlaube“ (Nr. 24 dela 1877 pag. 399), găsim o ilustrație, care ḑice, că represintă tipurĭ din armata română. Sunt 11 figurĭ cu înfățișarea de idioțĭ, neghiobĭ, îmbrăcațĭ în nisce sdrențe, uniĭ avênd căciulă, alțiĭ pălărie și fie-care alt-fel de armă în mână. In fruntea acestora vedem în ilustrație un sub-oficer, sdrențos și el ca și subordonații luĭ și avênd mutra de bețiv ordinar. Subofiçerul dă instrucție soldaților, carĭ firesce, după cât se póte vedé din ilustrație, par a nu înțelege nimic din cele spuse și de nătărăĭ ce sunt, esecută tóte ordinele de-a 'ndósele.

Esplicările, ce le dă numita revistă ilustrațieĭ amintite sunt următórele:

„Cu multă dibăcie și nu fără o fericită nuanță umoristică a reușit artistul nostru de pe câmpul de rĕsboiŭ, sĕ eterniseze într'o ilustrație caracteristică slăbiciunile militare ale miceĭ Româniĭ grandomane. Seriositatea comică și zelul, cu care eminențiĭ fiĭ aĭ Dunăriĭ își fac aicĭ studiile lor strategice, felul caraghios, în care eĭ mânuesc armele neobicĭnuite și însășĭ diversitatea pestriță a acestor arme improvisate — tóte acestea ne oferă un tablou plin de efect, care presintă ochilor privitoruluĭ, acum ca realitate seriósă, ceea-ce maĭ 'nainte era d'abia o speranță timidă: viitórea mărime națională a principatelor dunărene. Cu asemenea luptătorĭ protegiata Rusieĭ va pășĭ de sigur pe drumul glorieĭ!“

Cum-că aceĭ luptătorĭ, pe carĭ fóia nemțéscă îĭ batjocura atât de mult, 'au dat de minciună pe „artistul“ de pe câmpul de rĕsboiŭ, — astăḑĭ tótă lumea o scie. —

* * *

Maĭ deunăḑĭ făeusem o plimbare pe sub „Tĕmpa“. E așa de frumos diminéța pe sub copacĭ, carĭ acum șĭ-au îmbrăcat întréga lor podóbă.

Venind în jos, trec prin Târgul grâuluĭ și mĕ opresc la libraria Zeidner. In vitrină erau espuse maĭ multe cărțĭ vechĭ. Intre acestea faimósele *„Aprobate și compilate“* și alte cărțĭ maĭ mult séu maĭ puțin însemnate. Erau desigur cumpĕrate dela vre-un anticuar, care dăduse falimentn. La fie-care carte era pus și prețul (aprobatele, 2 volume: 15 cor.).

Intre cărțile maĭ marĭ era una mititică legată, care purta titlul nemțesc *„Erste Anleitung zur Kenntniss von Siebenbürgen von Karl Joseph Eder,* Abbé der Philosophie etc. — Hermannstadt 1824“, care pe românesce vrea se ḑică: „Prima introducere pentru cunóscerea Transilvaniei de Carol Iosif Eder. — Sibiiu 1824“. Cartea costa numaĭ 10 banĭ, dér fără îndoélă, că pentru mine avea o valóre mult maĭ mare.

In acéstă carte trebue sĕ găsim ceva și despre Românĭ — gândiam eu — și am cumpĕrat-o numaĭ decât.

Eder e cunoscut publiculuĭ nostru, ca mare dușman al Românilor.

La 1791, când episcopul Bob din Blașiŭ în unire cu episcopul Gerasim Adamoviciŭ din Sibiiu au înaintat memorandul cunoscut sub numele de „Supplex Libellus Valahorum“ *) (petiția Românilor séu umilita cărticică a Românilor), Eder a fost acela, care cu o ură neînfrînată șĭ-a făcut reflexiunile bătêndu-șĭ joc în mod infam de modestele postulate ale națiuneĭ române cuprinse în acel memorand.

Sĕ-l vedem decĭ, ce o fi scris și în „cunóscerea Transilvaniei“ despre noĭ. Bine, de sigur nu va fi scris despre Românĭ. Dér trebue sĕ cunóscem și rĕul, ce s'a spus și se spune despre noĭ, căcĭ și de aicĭ putem învĕța ceva.

*) Se află de vêndare și la Tipografia Mureșianu în textul original latinesc și traducerea românéscă, făcută de Dr. Daianu. Prețul 1 cor.

tuat ministrul admonierile, ce li-s'au adresat micilor state din Balcanī din partea Austro-Ungariei și Rusiei, ca sĕ păstreze liniștea și sĕ nu provóce turburărī. Cu tóte mĕsurile, ce le-a luat Turcia spre suprimarea revoltelor din Macedonia și Albania, totușī lucrurile s'au desvoltat acolo în mod neplăcut. A dat Turciei sfatul sĕ nu tolereze stărī anarchice pe teritoriul ei; de altă parte sĕ întroducă în provinciile nemulțumite o administrație mai umană, care singură póte sĕ ia apa dela móra agitatorilor. Față de *România* Goluchowski a avut cuvinte fórte elogióse, spunênd, că ea ocupă un loc de frunte între popórele europene, fapt, care se póte mulțumi lucrărei chibzuite a suveranului și consilierilor sĕi, concentrându-șī tótă atențiunea asupra consolidării interne a țĕrii. Esemplul acesta e vrednic de urmat și ar puté servi de model de politică luminată. — Pe *Serbia* și *Bulgaria* li-a făcut atente sĕ-șī țină în frâu elementele turbulente, de cumva nu vreu sĕ-șī atragă asupră-șī învinuirea complicității.

*

Mare sgomot s'a făcut sĕptĕmâna acésta prin foile unguresci pentru faptul, că moștenitorul de tron archiducele *Francisc Ferdinand*, care va representa pe Majestatea Sa la încoronarea regelui Angliei, are sĕ ducă cu sine patru cavalerī de onóre. între carī, afară de câte unul german și maghiar, va fi și un Ceh și un Polon. Gazetele maghiare țipă ca din gura șérpelui, că de ce sĕ mérgă cu archiducele și un Ceh și un Polon, căcī dór numai Nemții și Ungurii ar fi pe carī sĕ razimă dinastia. S'a făcut gălăgie și în dietă și acum în urmă s'a adeverit, că scirea pe care o adusese mai întâiŭ o fóie polonă, se adeveresce. Ințelege orī-cine, cât de mare trebue sĕ fie supĕrarea șoviniștilor, pentru-că archiducele ține sĕ scótă la ivélă și alte popóre, carī locuesc monarchia. Fóia polonă „Czas“, organul clubului polon, dice, că supĕrarea Maghiarilor e nemotivată. Archiducele a măgulit tocmai vanitatea națională a Maghiarilor când ia cu sine din Ungaria numai pe un Maghiar. Decă e vorba de nemulțumire, atuncī nemulțumițī ar trebui sĕ fie Croații, Românii, Slovacii, Sérbii și Nemții din Ungaria, carī încă sunt popóre, carī țin la naționalitatea lor ca și Maghiarii.

O aniversare.

Tóte popórele îșī au dilele lor însemnate, a căror aniversare o serbézĕ în fie-care an.

Poporul român are și el dilele sale însemnate.

Intre aceste dile se numĕră și diua de 3/16 Maiŭ, când Românii în numĕr de 40.000 s'au adunat la 1848 pe Câmpul Libertății din Blașiŭ, ca sĕ se sfătuéscă împreună asupra drepturilor naționale, de carī erau lipsițī, deși de sute de anī ei duceau greul și povara, ei udau pămêntul țĕrii cu sângele lor în timp de rĕsboiŭ și cu sudorī crunte în timp de pace.

O mână de ómenī însĕ, în puterea unor legī barbare, al căror isvor și rădĕcină era în tirănia evului mediu. când trufașii aristocrațī, uitând de poruncile religiunei blânde a lui Christos aruncau pe semenii lor, ómenī și creștinī și ei, în jugul iobăgiei, — țineau pe poporul român în cătușile nedemne, în carī a trebuit sĕ gémă sute de anī.

Anul 1848 a fost anul când pentru poporul român părea că sună óra libertății. Pe câmpul de lângă Térnava-mare din préjma orășelului istoric, Blașiŭ, s'a proclamat programul național, și pentru prima óră, după atâtea secole, s'a audit glasul poporului român, care cerea drepturī naționale în patria-i strĕbună.

Vinerī se împlinesc 54 de anī dela acea di însemnată în viéța poporului nostru.

Un profet și apostol al naționalismului neprihănit, *Simeon Bărnuț*, a pronunțat acolo un discurs, care va rĕmâne pentru tóte timpurile un model de înflăcărare națională și chibzuință bărbătéscă în același timp.

Este mare acest discurs și multe numere din fóia nóstră ni-ar trebui, pentru-ca se-l putem reproduce. Neputênd însĕ face acésta, ne mărginim a reproduce un pasagiu, care și după 54 de anī este de mare actualitate. Pasagiul acesta vorbesce despre maghiarisare. Bóla, de care astădī sufer tóte straturile populațiunei culte unguresci, de a impune conlocuitorilor de altă limbă, limba maghiară, are vechimea de mai bine de o jumĕtate de veac și aiurările fostului ministru-președinte Banffy, care nu se rușinézĕ a proclama pe față „dreptul“ (!) Ungurilor de a maghiarisa pe tóte naționalitățile, au fost hărăzite lui de alțī descreerațī dela 1848.

Etă ce spune nemuritorul Simeon Bărnuț despre acésta:

„...așa s'au apucat și Ungurii cu tóte puterile de lucrul lor, *ca se-i facă Ungurī pe toțī.* Dieta Ungariei dela 1836 puse lege, ca *sĕ se ducă unguresce tote negoțiele administrațiunei publice* și *sĕ se bage limba ungurescă în tote școlele din Ungaria;* jurnalele unguresci din ambe patriile unguresci — așa numesc ei țéra ungurésca și Ardélul — lățesc de mult planul ungurirei pretutindenea, învață pe tóte națiunile, că nu e salute (mântuire) într'alt nume, afară de cel unguresc. De este vre-un Român aci de față, care n'ar fi les (cetit) gazeta de Pesta (Pesti Hirlap), pentru acela mai repețesc, că de când începù a eși astă gazetă, redactorele ei, Ludovic *Kossuth*, strigă neîncetat cu versul tunetului cătră toțī Ungurii: *„sĕ properăm* (sĕ ne grăbim), *sĕ properăm, se ungurim pe toțī Croații, Românii și Schiaii, că de nu — perim!“* In ce chip se repede un torente din munte după frângere de nor, desrădăcinéză arbori, ucide ómenī și vite, spală sĕmĕnăturī și sate, duce și rĕstórnă tot: așa se repede acest bărbat (Kossuth) în contra națiunilor neunguresci, și cu atâta furie amenință, că le va stinge și nu va suferi *„in secula* secolorum“ (în vecii vecilor), ca sĕ se facă măcar învĕțăturī morale în limba națională prin seminarele lor...“

„Nicóra *Wesselenyi* dă sfat Ungurilor, ca, *numai acei Românī sĕ capete drepturī de cetățan, carī se vor face Ungurī“* și îi pare rĕu, că Ioane Bob, episcopul Românilor a făcut tóte fundațiunile sale în interes național. Așa cugetă tótă noverimea (nobilimea) cea înaltă.

„Ce se dic de corifeii inteligenței Ungurilor? Unul din cei mai renumițī învĕțațī unguresci scriind memoriu despre apărarea pruncilor micī arată, *că lățirea limbei unguresci peste toțī locuitorii țĕrii e mai 'nainte decât libertatea și fericirea țĕrii.*

„Altul provoca mai an pe episcopii Românilor de-a dreptul, ca sĕ se apuce numai decât de *traducerea cărților bisericesci* de pe limba română în cea ungurésca, ca sĕ se bage în biserica Românilor.

„Cine sĕ nu fi audit, cum fierb și cum se frămîntă Ungurii de óre câțī anī, ca sĕ facă școle apĕrătóre de prunci (kisdedovurī—Red.) în care sĕ se ungurésca mai întâiŭ pruncii Românilor, învĕțând limba ungurésca dela 2 anī până la 7, apoi în vr'o douĕ-decī de anī sĕ se ungurésca satele și comunitățile române pe calea acésta? Care Român nu scie, că înainte cu șése anī se acceptà planul ungurirei și de cătră dieta din Clușiŭ și se făcù proiept de lege, ca sĕ se pună restimp de 10 anī națiunilor neunguresci, ca sĕ învețe unguresce, pentru-că după aceea vor curge tóte în limba ungurésca.

„Sĕ spună veneraverele Consistoriu din Blașiŭ, care se află de față în biserică. (Discursul a fost pronunțat în catedrala din Blașiŭ—Red.) câtă frică și cutremur i-au cuprins pe toțī, când au înțeles de acest proiept al dietei și cu ce însuflețire se apucară, ca sĕ întórcă rĕul acesta dela națiunea română.

„Ecă ce voiesc Ungurii și care e scopul lor!“

* * *

Cuvintele acestea rostite în ajunul marei adunărī din Blașiŭ, de cătră Simeon Bărnuțiu, le-am reprodus din incidentul aniversării a 54-lea a acelei adunărī.

Concetățenii noștri ungurī au avut puterea în mână dela 1867 neîntrerupt Ei șī-au dat, ce e drept, multă silință, de a călca pe urmele lui Kossuth, Wesselenyi și alțī rĕtăcițī dela 1848.

La ce resultat au ajuns? Câțī Croațī, Românī, Slovacī, Sérbī etc. s'au ungurit în atâția anī?

De ce nu învață ómenii minte din esperiențele trecutului!

Etă, asupra acestei întrebărī trebue sĕ meditĕm, cetind cuvintele lui Bărnuț și asemĕnând lucrurile zugrăvite de el cu celea ce vedem, că se petrec înaintea ochilor noștri.

Sinódele.

Dumineca trecută s'au deschis în Sibiiu, Arad și Caransebeș sinódele celor trei eparchii române gr.-or. Sinodul din Sibiiu a fost deschis printr'o vorbire rostită de I. P. S. Sa Metropolitul I. Mețianu, cel din Arad prin I. I. Pap, ér cel din Caransebeș prin P. S. Sa episcopul Nicolae Popea.

Discuție mai lungă în sinodul din Sibiiu a fost la punct 4 din raportul bisericesc despre sporirea căsĕtoriilor încheiate numai la forul civil și despre conviețuirile ilegale (concubinate). S'a primit propunerea deputatului Cosma, ca sĕ se esecute cu stricteță §. 25 din procedura judecătorésca în cause matrimoniale, votat de congresul din 1901, care dispune, că procesele divorțiale sunt scutite de orī-ce taxe și cununiile sĕ se facă pe lângă taxe stolare minimale, ér în cas de lipsă gratuit.

Despre ședința IV dela 8 Maiŭ nou, primim următorul raport:

Sibiiŭ, 8 Maiŭ.

Ședința IV

S'a ținut în 8 Maiŭ n. la órele 9 a. m.

După cetirea și autenticarea protocolului ședinței III, urméză la ordinea dilei comisia organisătóre, carea prin raportorul ei P. *Cosma* referéză asupra „instrucțiunei pentru fondul de pensiunī al archidiecesei gr. or. române din Transilvania“, care după spusa d-lui referent este bine lucrată, și pe

---

Luând la mai de-aprópe cercetare cartea lui Eder, am vĕdut, că este o traducere nemțéscă după originalul unguresc apărut la Sibiiu**) în 1796 și, care pe unguresce purta titlul: *„Erdélyi ország' ismertetésének 'zengeje.* Irta Eder I. K. Szebenbe 1796“.

Cuprinsul cărții însĕ, referitor la Românī,—întindêndu-mĕ astădī prea mult și ne mai avênd spațiu în numĕrul acesta,— îl voiŭ comunica cetitorilor în numĕrul viitor.

Delaletca.

O bucurie de Pascī.

A. Mlle H.

Cătră sfêrșitul unei strade lungī și înguste, lângă biserica împrejmuită cu șirurī de salcâmī și de bradī, din mijlocul unui loc întins și încunjurat pe marginī cu grădele nouĕ, se afla o casă mică, jósă și veche. Coperișul casei era acoperit cu olane roșii și tocmai în mijlocul lui se ridica coșul, un coș înalt, înegrit de fum și de vreme. Ferestrele casei erau micī, cu zăbrele ca în vremea veche; vara erau pe din afară cu oblóne albe, ér când se apropia iérna se luau oblónele și se înlocuiau cu un al doilea rênd de ferestri.

La una dintre ferestrele, carī dau înspre biserică, într'o odaie mică, simplu mobilată, în care lucrul cel mai de importanță era o masă cu cărțī multe pe ea, Anastase cu mânile la spate, cu fruntea lipită de geamul rece, stetea dus pe gândurī și se uita în nescire afară. Era într'o nópte, o nópte frumósă de primăvară, cu aerul îmbalsamat de miros de florī, nóptea Pascilor, și peste puțină vreme avea sĕ se serbeze învierea lui Christos, sĕrbătóre sfântă, alinătóre și înălțătóre pentru tot sufletul creștin.

Prin ferestrele înalte ale bisericii, se vedea rênd pe rênd cum apărea câte-o lumină slabă; paraclisierul începuse tocmai atuncī sĕ aprindă una după alta făcliile și iasca din candelele adênoī de argint.

Din turnul înalt și acoperit cu tinichea albă sclipitóre, se audeau sunetele tócei de fier și în urmă aveau sĕ se audă clopotele, tóte cele cincī clopote ale bisericei, ca sĕ anunțe începutul mĕrețeí serbărī.

Incepură sĕ soséscă credincioșii unul câte unul, fie-care cu o făclie aprinsă în mână, fie-care cuprins de evlavie, făcĕnd crucī, pășind încet și cu smerenie. Veniau bărbațī, femei, copii; tot felul de ómenī, bogațī și sĕracī.

Anastase privea necontenit afară, la mulțimea ce s'apropia și se îngrămădea înaintea bisericei. Mulțime de gândurī triste, sfâșietóre i-se învĕluiau în minte: gândea la ómenii aceștia, carī fără îndoială în cea mai mare parte sunt veselī, fericițī, se bucură de sĕrbătórea Pascilor, căcī puținī dintre ei vor fi așa de lipsițī, așa de nenorocițī, ca sĕ n'aibă nicī în diua de Pascī o veselie, o bucurie cât de mică. Dór' Pascile sunt sĕrbătorile primăverii, sĕrbătorile veseliei șī-ale petrecerilor! Numai el nu era vesel, numai el și mama lui nu se puteau bucura la aceste frumóse serbărī, nu puteau audi în nóptea aceea, cu o deplină mulțămire și liniște sufletéscă, cel dintâiŭ: *„Christos a înviat!“*

Tótă viéța lui amărîtă, tóte nĕcasurile vieții lui, învinse cu atâtea și atâtea greutățī, îi trecură atuncī prin minte. Tatăl sĕu, moșul sĕu, fusese într'o vreme ómenī cu stare și cu vadă mare. Dér amêndoi muriseră de multă vreme, el d'abia-i cunoscuse, și după mórtea lor mama sa rĕmăsese sĕracă și trebui sĕ muncéscă mereu, sĕ-l țină pe el la școlă, ca sĕ-l vadă odată om cu stare bună, sigur de sine și sĕ se bucure la bĕtrânețe de el. Și mama sa fusese bolnavă rĕu un an întreg, d'abia acum se mai restabilise și în timpul bólei ei se cheltuise tot, tot, mai rĕmânênd numai cu mobila din casă, veche și fără nicī o valóre. El era încă la școlă, mai avea câte-va sĕptĕmânī șī-apoi avea sĕ sfĕrșéscă, sĕ-șī ia diploma de bacalaureat, sĕ ...

O, dér în diua următóre, în sfânta di de Pascī, ei n'aveau aprópe nicī ce sĕ mănânce. N'aveau mai nicī un ban și nicī o rudenie, nicī un prietin, orī un cunoscut cu milă și cu inimă bună pentru ei. El nu putea nicī sĕ iasă afară pe stradă; hainele îi erau prea vechī și nu făceau sĕ iasă cu ele la o sĕrbătóre așa de mare. Și ce vreme frumósă și ce veselie era pretutindenī!

Scria la nisce reviste; trimitea în multe rêndurī câte-o scriere și tot-déuna

**) Aicī era Eder preot catolic și director al școlelor catolice, numite „școle capitale“.

lângă micĭ modificațiunĭ propune, ér sinodul o aprôbă.

Tot comisiunea organisătôre referéză prin raportorul *Simeonescu* asupra zidirei bisericei catedrale. Raportorul arată, că consistoriul, pe basa mandatului primit dela sinôdele anteriôre, a făcut tôte preparativele, ca încă în anul acesta sĕ se pôtă începe clădirea. Spune, că planul acceptat este al Dlui Nagy și Pummer din Peșta conducerea zidirei (Bauleitung) consistoriul a angajat pe inginerul Schuschni K. din Sibiiu, ér pe calea licitațiunei zidirea a fost încredințată architectului Szalai din Sibiiu pentru suma de 321 mii 99 corône cu care consistoriul a încheiat deja și contract. După contract biserica va fi sĕ fie terminată la 1 Iulie 1904. Raportorul, după-ce arată că fondul pentru zidirea catedralei este astădĭ de 340 mii corône, și după-ce mai dă și alte deslușirĭ, propune ca sinodul sĕ aprôbe toțĭ pașiĭ făcuțĭ de consistoriu în acéstă afacere, ca astfel cu 1 Iulie a. c. sĕ se pôtă începe clădirea.

Dep. *Vlaicu* doresce sĕ se revină de nou asupra *locului* unde sĕ se clădéscă catedrala, reasumându-se conclusele sinodale din 1900 și 1901, prin carĭ s'a decis, ca catedrala sĕ se zidéscă în strada măcelarilor. Spune, că află mai potrivit, ca catedrala sĕ se zidéscă în grădina Flora, séu chiar vis-avis de residența de vară a metropolitului.

Locul, acest „mĕr de cértă", a dat ansă la o discusiune, care a ținut 2 ôre și la care au luat parte, pe lângă Escelența Sa, deputății: Cosma, Dr. I. de Preda, Dr. Lemenyi, Cirlea, Dr. Mihu, Dr. Barcianu, Dr. Bologa și raportorul.

Sinodul aprôbă întru tôte pașii întreprinșĭ de consistoriu în acéstă causă, cu amandamentul făcut de deputatul Cosma, că se autoriséză archiepiscopul sĕ îndrume consistoriul, ca pentru augmentarea fondului de zidire și de susținere a bisericei catedrale:

1) Sĕ esopereze ajutor dela stat din suma de 200 mii corône, care an de an se votéză pentru ajutorarea bisericei gr. or. avênd a cere sumele carĭ în sensul rescriptului ministrului r. u. de culte și instrucție publică Nr. 77 pres. din 18 Ian. 1884, și până aci nedistribuindu-se, după consultarea archiepiscopului aveau sĕ se dea spre alte scopurĭ deale bisericei nôstre.

2) Sĕ pună la cale o colectă în și afară de metropolie.

Tot la acest obiect deputatul *Comșa* face următôrele propunerĭ, carĭ s'au predat consistoriului spre ulteriôră afacere.

1) Consistorul e îndrumat sĕ pregătéscă cele de lipsă pentru înzestrarea bisericei catedrale cu un epitaf corespundĕtor, prin care sĕ se eterniseze numele marelui Andreiŭ întemeietorul fondului catedralei, și tot-odată indicând meritele, ce le are pentru catedrală acest nemuritor bărbat.

2) Consistoriul e îndrumat sĕ pregătéscă o broșură, cuprindênd istoricul bisericei catedrale, mersul lucrărilor, lista contribuirilor, donațiunĭ, etc.

Dr. Bologa e mulțumit cu pașii făcuțĭ.

Dr. Pușcariu: A conlucrat în comisii și consisoriu la realisarea ideii catedralei. In posiția sa nu pôte sĕ nu voteze. Conclusul cu strada Măcelarilor n'a fost unanim.

Ex. Sa spune, că fără nicĭ un incident s'a primit unanim locul din strada Măcelarilor.

Vlaicu spune, că anul trecut cestiunea locului nu s'a adus pe tapet. Replică d-lor Cirlea, Preda și Barcianu.

Sinodul mulțumesce în fine Excelenței Sale pentru zelul manifestat și în cestiunea acésta.

SCIRILE DILEI.

— 27 Aprilie v.

Aniversarea a 25-a a rĕsboiului pentru independența României se va serba cu mare pompă în întregul regat. Intre altele oficerii de artilerie vor oferi la 15 Maiŭ v. un mare banchet M. S. Regelui, cu prilejul celei d'a 25-a aniversare a primului foc de tun tras de artileria română în 1877 la Calafat din bateria Carol I. Se scie, că atuncĭ însușĭ Suveranul, urcat pe parapet, a comandat focul asupre Vidinului. Turcii rĕspunseră și o bombă a isbucnit la câțĭ-va pașĭ de prințul Carol I. Prințul șĭ-a scos atuncĭ chipiul spre a saluta acest prim proiectil al dușmanului. Banchetul se va da într'o sală a arsenalului și vor lua parte, afară de Suveran și de prințul moștenitor, ofițerii de artilerie de tôte gradele din serviciul activ și reservă, precum și foștii oficerĭ de artilerie. Se crede, că vor participa 500—600 ôspețĭ. Cu acest prilej, după cum am mai spus, oficerii vor oferi M. S. Regelui o miniatură în bronz representând bateria „Carol I." dela 1877 care a fost turnată la Arsenal. Cheltuelile banchetului vor fi suportate de către ofițerĭ. D-nii generalĭ Popescu, Tell, Warti-ade și colonelul Vasili Năsturel s'au constituit în comitet pentru organiserea banchetului. — Tôte regimentele, carĭ au luat parte la rĕsboiul independenței, vor trimite la 10 Maiŭ la Bucurescĭ câte o companie cu drapel, spre a lua parte la defilare. Regimentele, carĭ nu au drapelele dela 1877, vor primi altele nouă, ér cele vechĭ vor fi depuse în museul arsenalului Drapelele cele nouĕ, înainte de a fi predate trupelor, vor fi binecuvêntate de I. P. S. S. Mitropolitul Primat, în presența Majestății Sale Regelui și a tuturor înalților demnitarĭ ai statului, în pavilionul care se va ridica pe piața Română. Trupele vor defila apoi cu aceste drapele.

Vicariul Filaret Musta. In ședința de Marțĭ a sinodului din Caransebeș P. S. Sa Episcopul *Popea* a făcut comunicarea, că folosindu-se de dreptul ce i-l acórdă statutul organic, numesce pe P. C. Sa Archimandritul *Filaret Musta vicariu diecesan*. Comunicarea a fost luată cu bucurie la cunoscință.

Asesorĭ noi. In ședința de Vinerĭ a sinodului archidiecesan din Sibiiu, au fost aleșĭ asesorĭ în senatul bisericesc domnii Nicolae *Ivan*, asesor referent în senatul epitropesc. și Dr. Elie *Cristea*, secretar consistorial, întrunind primul 43, al doilea 42 de voturĭ din 47. Votul sinodului a fost încuviințat imediat și din partea Inalt preasfințitului Archiepiscop.

Donațiune. Ni-se scrie din Vaidasig: „Onoratul domn paroch Grigore *Pop* și soția sa preotésa Todora, au donat pentru sf. nôstră biserică icóna Domnului nostru Isus Christos în preț de 70 cor. — Pentru acéstă faptă creștinéscă priméscă marinimoșii donatorĭ mulțumirile nóstre. In numele credincioșilor din Vaidasig. — Paul Stanciu învĕțător".

Promoțiune. Erĭ a fost promovat la gradul de doctor juris de către nniversitatea din Pesta tînĕrul Ioan *Fruma*, fiiul învĕțătorului Ioan Fruma din Nucet (tractul Sibiiului.)

Procesul falsificatorilor de banĭ, despre care am raportat în numĕrul trecut de Duminecă, a durat trei ḑile și s'a terminat aducêndu-se următórea sentință: Popa N. Lichirie din Cârța *7 anĭ temniță grea*, Tanase Tarcea *6 anĭ*, Ioan Munteanu, Lazar Munteanu și N. Schiopu *câte 5 anĭ de temniță grea*, Ioan Giurca *4 anĭ temniță grea*, N. Șelaru *1½ anĭ*, Petru Bucurenciŭ *8 luni*, Laslo Lazarevicĭ *3 lunĭ*. Arsenie Bodac a fost achitat.

Alegerea din Deșiŭ se va ține la 15 Maiŭ. Va fi luptă mare între baronul Daniel, al căruĭ mandat s'a anulat deja de 2 orĭ, și între Váradi Rady Ianos independist. Este interesant, ce a spus Kossuth Ferencz unei deputațiunĭ din Deșiŭ, că ministrul-președinte Szell ar fi declarat, că primesce cu plăcere sĕ iasă la alegere candidatul koșuthist. — Așa ministru mai rar! — Pentru Daniel cortegesce din rĕsputerĭ advocatul „român" Farkas.

Taflan în Bulgaria? Se scie, că Ioan Taflan, care fusese condamnat tómna trecută aicĭ în Brașov la 7 anĭ temniță pentru omor, a scăpat din mânile păditorilor tocmai când era sĕ închidă pórta penitenciarului după el. De atuncĭ nu s'a mai audit de el, de cât odată, când se spunea, că s'a dus la Burĭ. Ḑiarul „Br. L." din localitate spune acum, că s'ar fi descoperit, că Taflan ar fi în Bulgaria administrator de moșie.

Uugurii din România. Societatea comercianților din Clușiŭ va face la Rosaliile unguresci o escursiune la Bucurescĭ. Invĕțătorul reformat din Bucurescĭ *Kertész* Iozsef face apel în „E—k" la escursioniștii din Clușiŭ, sĕ ia cu sine câteva sute de băiețĭ de ungur din Bucurescĭ și sĕ-i repatrieze, căcĭ în România n'au nicĭ școlĭ primare maghiare, nicĭ școlĭ de meserii, unde sĕ pôtă învĕța.

Óie perdută. Vasile Sâncrăian din Clușiŭ, șĭ-a ungurit numele făcêndu-se *Szentkirályi*.

Agresiunĭ asupra creștinilor. In timpul din urmă se repetă pe strade agresiunile Turcilor în potriva creștinilor, fără ca poliția turcéscă sĕ-i ia în apĕrare.

Un artilerist român, despre care se ḑice, că ar fi desertor, a fost arestat de gendarmeria ungară și dus în ḑiua de 18 Maiŭ la Sibiiu. Soldatul, fiind escortat pe străḑile orașului, a produs sensație. Lumea vorbia, că gendarmii ar fi arestat un spion, ceea-ce se înțelege nu era adevĕrat.

Fostul deputat Sima din Senteș, care se scie că a fugit dinaintea creditorilor în America, a întrat ca lucrător într'o fabrică. El s'a încercat mai nainte a-șĭ câștiga pânea ca redactor, apoi advocat, însĕ fără resultat. Pôte acuma va fi mai norocos.

Têrg de lână. Camera de comerciŭ din Brașov aduce la cunoscința celor interesațĭ, că têrgul de lână din Mișcolțse va ține la *18 Iunie*.

Hydroterapie. Stabilimentul de hydroterapie de pe lângă băile de aburĭ ale Eforiei școlelor române din Brașov (Str. Prundului nr. 4) se va deschide în ḑiua de 1/14 Maiŭ. A se vedé anunțul.

Furnisare. O publicație de furnisare a comandei distr. VI de honveḑĭ din Clușiŭ pentru ovĕs, fên, paie și lemne de foc se află la camera de comerciŭ din Brașov și se póte consulta de cei interesațĭ. Terminul pentru oferte: *3 resp. 6 Iunie*.

Musica militară va da Duminecă séra concert în salonul de sticlă al hotelului *„Pomul verde"* (restaurateur Sorea). In cas de timp favorabil, concertul va fi în grădina aceluiașĭ hotel.

Nuntă în Bucurescĭ.

Duminecă séra, în 21 Aprilie st. v. a avut loc la biserica Domnița Bălașa frumósa nuntă a simpaticei d-re Maria D. Brătianu, fiica fericitului Dumitru Brătianu, cu d-l Dr. Valeriu Popovicĭ-Hațeg. In sunetul armonios al cântării corului, s'au desprins din mulțime mai întâiŭ cele trei părechĭ de onóre a mirilor, urmă apoi mirésa gingașă, blândă, simpatică cu podóba de mirt și cu beteala de aur cu raze, la brațul d-lui Dr. Dim. D. Brătianu, fratele dênsei, ér mirele tênĕr și voinic conducea pe d-na Dim. Brătianu — o desertóre din rêndul frumóselor andaluze, carĭ încheiau

---

primea câte-o mică remunerație dela redacțiile revistelor. Dér acum, nu mai primise de multă vreme nicĭ de-acolo nimic, nimic. O, décă ar sci ei în ce stare se află, i-ar trimite măcar de milă.... De milă!.... Ce dejositor!

Și înspăimêntat de acest gând, avênd încă în suflet moștenirea simțului de mândrie al familiei sale, odinióră cu avere și cu vadă mare, șĭ luă, năcăjit, vechiul palton, care-i atêrna de-un cuiŭ dela ușe, și plecă la biserică. Ișĭ gândi, că e nópte și póte sĕ iasă și cu hainele ce le avea, căcĭ nóptea orĭ-cum, cu tótă lumina ce este la biserică, tot nu se observă așa bine, ca ḑiua.

Clopotele se audiau mereu, întonând o cântare armonică și înălțătóre, sunetele tuturor clopotelor se contopiau într'un imn puternic, sfânt, solemn și, ridicându-se spre bolta înstelată a cerului, umpleau vĕzduhul cu o melodie mărĕță.

Tocmai când Anastase ajunse înaintea bisericii, procesiunea se începuse. Ușile se deschiseră și cincĭ preoțĭ îmbrăcațĭ în vestminte strălucitóre, brodate cu fir de aur și de argint, cu făclii aprinse în mână, ómenii cu cruci și cu prapore, eșiră pe ușile marĭ și se opriră sub un brad înalt, dinaintea bisericii, pe al căruĭ trunchiu o icónă mare încujurată pe marginĭ cu mulțime de făclii și candele micĭ aprinse, înfăţişa învierea lui Christos.

Mulțime de ómenĭ încunjurau pe preoțĭ și mii de făclii rĕspândeau lumină în întunerecul nopții. Clopotele sunau mereu cu glasurile lor sonore de aramă, salve de puscĭ se audiau în partea cealaltă a bisericii, cădelnițile rĕspândeau fumul lor mirositor de smirnă și tămâie și peste tóte acestea, cei cincĭ preoțĭ începură sĕ cânte cel dintâiŭ: „Christos a înviat"!

Era un ce peste mĕsură de înălțător, Anastase era mișcat la culme și se simțea cuprins de cea mai adêncă credință, de evlavie, cuprins de mărirea, de gloria Dumneḑeirei, la acéstă falnică serbare a bisericii.

Și-i venia atuncĭ sĕ cadă în genunchĭ, sĕ róge pe Dumneḑeu, sĕ róge cerul, sĕ i facă și lui parte sĕ fie vesel, sĕ póta și el saluta de acum înainte, din tótă inima, cu frumósele cuvinte: „Christos a înviat"!

Câtă-va vreme în urmă, preoții întrară în biserică urmațĭ de mulțimea, care se îndesuia, se silea sĕ între din ce în ce mai repede. Intră și el, se așeḑă într'o strană din colțul cel mai întunecat al bisericii și rĕmase acolo până la sfêrșitul serviciului dumneḑeesc. Atuncĭ plecă și el, dus de curentul mulțimii, luă prescură din coșul dela ușă—Pascĭ —și 'n sfêrșit se vĕḑu afară. Audia în tóte părțile salutările: „Christos a înviat"!, rĕspunsurile: „Adevĕrat, că a înviat"!, și i-se rupea inima când gândea, că toțĭ acești ómenĭ se duc acum la masa întinsă, după vechiul obiceiŭ, se înveselesc de acéstă sfântă sĕrbătóre a învierii până în ḑorile ḑilei. Da, lor nu le ajunge numai ḑiua, acum ișĭ petrec și nóptea, și el, el nu póte nicĭ ḑiua nu póte nicĭ în ḑiua următóre, în ḑiua de Pascĭ, se fie după cum ar trebui. Și gândea atuncĭ, ce aspră e viéța pentru unii ómenĭ și se simțea închis, zidit par'că în sĕrăcia aceea cumplită, din care nu va putĕ eși nicĭ odată póte, orĭ cel puțin după multă vreme numai, după-ce neferícirile și suferințele îl vor fi sdrobit cu totul....

Ajungênd acasă, prin ușa puțin deschisă a berăriei din apropiere, audi lăutarĭ cântând arii vesele, audi ciocnirĭ de pahare și tóte aceste îi măriră și mai mult neferícirea.

Ii venea sĕ se ducă la ómenii aceia, carĭ erau veselĭ și fericițĭ, carĭ petreceau cu lăutarĭ, și sĕ se lupte cu ei, sĕ-i strîngă de gât, sĕ-i omóre pe toțĭ. Ei petreceau și.... el? Dér de-odată, ca un glonț îi veni gândul: Par'că eu n'așĭ face ca ei, décă așĭ putĕ?, șĭ-atuncĭ se resemnă.

Și par' că-l muncea, par' că-l chinuia cine-va înfricoșat în momentele acelea. Vedea, simțea, că așa trebue sĕ fie, cum e. Cei, carĭ petreceau, aveau drept sĕ petrécă; era peste putință sĕ le ia cine-va în nume de rĕu. Și el avea drept, dér cum sĕ-șĭ petrécă, cu cine? Ca sĕ-țĭ poțĭ petrece trebue sĕ fi altfel, se ai alte gândurĭ, sĕ fi liniștit...

Și gândind, cum nu póte el face nimic, că e cu totul fără putere sĕ schimbe situația, sĕ-șĭ schimbe viéța, și convins pe deplin despre tóte acestea, îi venia sĕ strige, sĕ țipe de durere, simțea cum cresce revolta în el, ca o furtună îngrozitóre, și par'că se vedea, cum va cădé cât de curênd sdrobit cu totul. Căcĭ nimic nu póte fi mai îngrozitor, decât sĕ te găsescĭ într'o astfel de stare, în care la fie-care moment

cortejul. In mod graţios naşa d-na Sc. Pherekyde a condus miresa la icóne...

Dér linişte religiósă s'a făcut... Şése preoţi cu episcopul în frunte încep ceremonia cununiei. Ochii 'mi erau rĕsfăţaţi de frumuseţile, ce vedeam! Lume distinsă, toalete bogate, elegante şi un buchet de cocóne frumóse.

Biserica era transformată într'o grădină, lumea dintr'ênsa erau florile, carĭ brilau în graţii şi a căror petale multicolore dădeau un ansamblu feeric la lumina de séră! Printre stamine, cu bóbe de rouă — ce briliante! — Şi fluturĭ am vĕdut destui!...

Mărgăritare, rose. miosotisurĭ, pensele, liliac. micşunele, tóte, tóte florile din acéstă grădină îşi plecau căpşórele cu curiositate spre sĕrbătorita lor sótă „lămăiţa". Şi eu?... un simplu grădinar încep acuma a culege în buchet numele florilor. carĭ erau martorii fericirii „Lămăiţei".

Naşĭ era d-na şi d-l Scarlat Pherekyde. Părechĭ de onóre: d-ra Pia Brătianu cu d-l G. M. Pherekyde, d-ra Ersilia Popovicĭ cu d-l Radu D. Brătianu, d-ra Florica Brătianu cu d-l A. M. Pherekyde.

Am remarcat în urmă pe dómnele: Irina Marghiloman, Alex. Lahovary, M. Pherekyde, N. Butculesce. D. Pillat, Dr. D. Brătianu. Dr. Cantacuzino. Niculescu Dorobanţu. Dr. Turbure, Bilcescu. Alimănişteanu. Zĕucianu, Septimia N. R. Danilescu. Gr. Stefănescu, Dr. Negreanu, R. Frigător. M. Pop, R. Comşa, A. Şovăială, E. Popovicĭ, Baranga S. Finţescu, Zlotescu.

Dintre domnişóre am remarcat pe d-rele: Lahovary, M. Pherekyde, Olimpia Orghidan, F. Gr. Ştefănescu, E. Şovăială.

Am remarcat mai departe pe domnii: Alexandru Marghiloman, Mihail Pherekyde, I. C. Brătianu, Vintilă Brătianu, General Brătianu, Niculescu Dorobanţu, Pillat. Dr. Cantacuzino, Nicu Butculescu, Dr. Dinu D. Brătianu, Mitilineu Halfon, Berendeiu, Dr. Tulbure, C. Alimănişteanu, Zĕucianu, Grigore Ştefănescu, Major Baranga, Dr. L. Mrazec. Căpitan Verzea, Bucur Popovicĭ. Scarlat Lahovary. Dr. Herescu, G. Moroianu, Căpitan Vasilescu, Inginer Pop, Ionel Lahovary, Inginer Paianu. Iuliu Popovicĭ. advocat Comşa. Inginer Sorescu, Inginer Mircea, Dr. Costin, Locotenent Finţescu, Dr. Vitzu Zlotescu, Roswadowsky, Cosman Russu, Populeanu etc. etc.

Tocmai mĕ gândiam a încinge cu panglica suvenirului buchetul, ce am cules din acéstă grădină. când étă o drăgălaşe d-ră de onóre urmată de cavalerul sĕu. care purta coşul cu florĭ, îmĭ oferă un buchetel de florĭ tot atât de frumos. Era la „Isaia dănţuesce".

Ceremonia se apropia de sfîrşit. Un murmur de urărĭ se audiau din tóte părţile „Sĕ trăiţĭ, la mulţĭ anĭ! vĕ felicit! se fie într'un cias cu noroc!" etc. Erau felicitările! — Dér sfîrşit avù şi acest amestec de urărĭ, căcĭ miresa plecà... Lumea începù sĕ se răréscă, din ce în ce tăcere tot mai mare se făcù. Şi eu priveam cu drag defileul mândru de cocóne... Dér aud strigând de-odată Nr. „132". Era numĕrul trăsurei mele! Ca desmetecit mĕ urc repede pentru a mĕ cufunda din nou în trecutul momentelor frumóse de adineurĭ, şi pierdêndu-mĕ în toiul lumei de afară, am dis şi eu: „fie viéţa mirilor o vecnică senină di de Maiŭ!"

Bucurescĭ, în 24 Aprilie v. 1902.

„Eu".

Insoţirea economică „Agricola".

Românii din comitatul *Hunedórei* au pus basele unei fórte folositóre insoţirĭ. Pĕtrunşĭ de convingerea, că numai dând mână cu mână pot sĕ înainteze pe cale economică, ei s'au constituit într'o însoţire cu scop ca productele agricultorului român din numitul comitat sĕ li-se dea ast-fel o mai sigură valóre, sĕ nu fie expuşĭ agricultorii a-şĭ lăpĕda, din lipse materiale, productele lor pe preţurĭ de nimic.

Ideia acestei însoţirĭ a fost lansată cu câte-va lunĭ mai înainte şi ei i-s'au alăturat numĕroşĭ fruntaşĭ din localităţile comitatului acestuia locuit aprópe numai de Românĭ.

Adunarea constituantă s'a ţinut la 3 Maiŭ st. n. presidată fiind de pururea înflăcăratul apĕrător al causei poporului nostru, d-l advocat *Francisc Ho-su-Longin* din Deva.

Au luat parte la adunare peste 30 de membrii. În basa statutelor primite, însoţirea s'a declarat de *înfiinţată* şi direcţiunea a fost însărcinată cu înregistrarea firmei. Direcţiunea se compune din următorii membrii: protopop Avram P. *Pĕcurariu*, advocat Dr. Alesandru *Hossu-Longin*, preotul Leontin *Ungur*, preotul Petru *Popovici*, cassarul opidan Mihail *Rimbaş*, contabilul de bancă Nicolau *Macrea* şi comerciantul Daniil *Muşa*. — Comitetul de supraveghiare s'a compus ast-fel: preotul Petru *Şinca*, preotul George *Rain*, notarul Teofil *Tulea*, medicul Dr Aug. *Drăgits*, diacon-contabilul Petru *Rimbaş* şi proprietarul Petru *Şerban* Director esecutiv al însoţirii a fost ales d-l V. C. *Osvadă*.

Însoţirea îşĭ va începe activitatea imediat după secerişul anului curent, décă până atuncĭ va puté avé un capital de cel puţin 40,000 cor. Până acum subscripţiile ating cifra de 17,000 cor, — deşi listele abia sunt deschise de câte-va dile.

Lăsăm sĕ urmeze acum următórele:

P. T. Domnule! Necesitatea unei intensive şi consolidate acţiunĭ pe terenul economic se impune atât de clar şi temeinic, încât este de prisos orĭ-ce argumentare! Cuvêntul de ordine isvorit din inima fiecărui doritor de o sórte mai bună este: *sĕ ne organisăm, ca sĕ muncim* cu tot mai mult succes.

Acest dor al muncei cu succes a pornit la lucru şi pe fundatorii, în a căror nume ne luăm voie a vĕ cere valorosul sprijin. După cum binevoiţĭ a vedé din alăturatul prospect, un grup de bărbaţĭ nisuesc pentru alcătuirea unei astfel de însoţirĭ, care sĕ fie intermediator între ţĕrănimea agricolă dela sate şi între celelalte cercurĭ economice şi în deosebĭ financiare. Esperienţele căştigate din viéţa de tóte dilele ne-au întărit în convingerea, că organisaţia nóstră economică, pe basele pe care se mişcă adĭ, nu póte satisface dór' nicĭ în parte ţintelor, ce şi-a propus. Grosul poporului, ţĕranul nostru, care acuma îşĭ trăesce epoca primei desvoltărĭ organice pe terenul economic, nu póte fi ajutat numai prin votărĭ de credite bănescĭ, în schimbul cambiilor séu hipotecelor sale.

De aceea convingerea nóstră este, că acţiunea pentru propăşirea economică trebue astfel întregită, ca organismul acestei acţiunĭ sĕ pună la disposiţie ţĕranului şi agricultorului, *cu un preţ cinstit şi în condiţii suportabile*, utensiliile pentru muncă şi mijlócele materiale de traiŭ: bucate, seminţe etc.; ér pe de altă parte ţĕranul sĕ-şĭ aibă magazinul sĕu, unde ér cu *preţurĭ cinstite* şi *în condiţii favorabile* sĕ-şĭ pótă vinde productele sale, sĕ le pótă valora, şi de unde în cas de lipsă sĕ pótă ridica anticipaţii pe averea sa mobilă şi pe productele sale de pe câmp séu din magazin, ca astfel la cules sĕ nu fie silit a-le arunca în piéţă pe un preţ de batjocură — pentru ca apoi mai târdiu, primăvara agricultorul, industriaşul séu negustorul sĕ cumpere séu sĕ rescumpere bucatele cu preţurĭ întreite.

Pentru ajungerea acestui scop credem, că se impune alcătuirea unei însoţirĭ economice, care ocupându-se cu afacerile schiţate în alăturatul prospect, sĕ întregéscă acţiunea organică economică.

Am ales oraşul *Hunedóra*, ca centru al operaţiunilor din vorbă, pe de-oparte pentru-că acest oraş este situat la graniţa dintre consumenţii şi producenţii agricolĭ ai comitatului Hunedóra, ér de pe altă parte, pentru-că marele comitat al Hunedórei ni-se pare mai potrivit pentru începuturĭ de astfel de natură.

Ţinta nóstră este *sĕ ajutăm poporaţiunea agricolă în primul rĕnd prin valorarea productelor destinate vĕ dării şi prin procurarea utensiliilor şi productelor*; ţinta nóstră este *sĕ întregim acţiunea organică pe terenul economic în scopul unor resultate mai eficace.*

Étă ce voim noi şi fundatorii în numele cărora Vĕ cerem valorosul d-vóstrĕ sprijin!

Declaraţiunea pentru înscrierea de quote alăturată la prospect, Vĕ rugăm a o provede d-vóstre şi amicii d-vóstre cu cât mai multe subscrierĭ şi apoi a o reinapoia până cel mult în 15 Iunie n. 1902 la adresa domnului Mihail Rimbaş, proprietar în Hunedóra.

Francisc Hossu-Longin m. p.,
preş. ad-hoc.

Nicolau Macrea m. p.,
notar ad-hoc.

*

Prospect.

1) Sub numirea „Agricola" se înfiinţéză în Hunedóra o însoţire economică, în scopul promovării intereselor agricole, industriale, comerciale şi financiare.

Insoţirea mijlocesce şi resólvă tot felul de afacerĭ, carĭ în sensul legii comerciale sunt acceptate ca afacerĭ comerciale.

Indeosebĭ se ocupă însă cu:

a) valorisarea (vêndarea şi cumpĕrarea) de bucate, producte, unelte agricole şi industriale;

b) acordarea de avansurĭ pe producte şi bucate;

c) afacerĭ de incasso, escompt, depunerĭ şi efecte;

d) afacerĭ de lombard şi amanete.

2) Insoţirea se înfiinţéză pe timp nedeterminat. Capitalul social se formézâ prin quote (părţĭ) egale, fie-care de câte 50 coróne. Un membru póte subscrie una séu mai multe quote şi e responsabil numai până la suma quotelor subscrise.

3) La subscriere se solvesc 10% după fie-care quotă. Restul se solvesce séu deodată, séu în rate de câte 10% la interval de câte două lunĭ.

4) Pentru acoperirea speselor de fondare se solvesce de fie-care quotă 1 cor.

5) Membrii fundatorĭ îşĭ reservă dreptul de a alege prima direcţiune pe timp de 3 anĭ.

6) Adunarea constituantă, care va avé sé decidă asupra înfiinţării séu neînfiinţării însoţirii, se ţine în interval de cel mult 2 lunĭ dela datul acestui prospect.

Hunedóra, la 30 Aprilie 1902.

Avram P. Pĕcurariu m. p., protopresbiter gr.-or. al Hunedórei. *Dr. Alexandru Hosszu Longin* m. p., advocat în Deva. *Francisc Hossu-Longin* m. p., advocat în Deva. *Teofil Tulea* m. p, notar cerc. şi proprietar în Hunedóra. *Simeon Chirca* m. p., proprietar în Hunedóra. *Dr. Augustin Dragits* m. p.. medic districtual în Hunedóra. *Dionisiu Ardelean* m. p., proprietar în Deva. *Augustin A. Nicóră* m. p. proprietar în Deva. *Dr. Justin Pop* m. p.. advocat în Deva. *Leontin Ungur* m. p., paroch gr. or. şi proprietar în Zlaştĭ. *Mihail Rimbaş* m. p., cassar opidan şi proprietar în Hunedóra. *Aurel P. Barcianu* m. p., proprietar în Orăştie. *Petru Şinca* m. p., paroch gr.-or. şi proprietar în Batiz. *Petru Popovicĭ* m. p., paroch gr.-or. şi proprietar în Sânta-Maria-de-petră. *Petre Stoica* m. p., director esecutiv la „Sentinela" şi la „Ceres" în Satu-Nou. *Daniel Muşa* m. p., comerciant şi proprietar în Hunedóra. *Dr. Ioan Marghita* m. p., cand. de adv. în Orăştie. *Nicolau Stoichiţiu* m p., cassar de bancă şi proprietar în Hunedóra. *Petru Rimbaş* m. p., diacon şi contabil în Brad. *Abel Bera* m. p., paroch gr.-or şi proprietar în Sânt-Andreş. *Petru Şerban* m. p., proprietar în Sântohalma. *Vasile C. Osvadă* m. p., contabil de bancă în Şomcuta-mare. *Ioan Moţu* m. p., preot în Orăştie. *Nicolau Macrea* m. p.. contabil de bancă în Hunedóra.

Convocare.

Membriĭ desp. Sibiiu al „Reuniunei înv. gr. cat. din Archidiecesa gr. cat de Alba Iulia şi Făgăraş", precum şi toţĭ doritoriĭ de înaintarea şi prosperarea popo-

---

sĕ te mirĭ cum de nu cadĭ de-odată mort, ca lovit de trăsnet, şĭ-apoi sĕ mai vedĭ că nu poţĭ face nimic, nimic şi că trebue, trebue sĕ rĕmâi în starea aceea, în care eştĭ. O, e afară din cale de îngrozitor!

Şi intrând în odăiţa lui, gândì încă multă vreme la luptele omului în viéţă, gândi cât de crudă, cât de aspră e viéţă pentru unii individĭ; une-orĭ este de lipsă numai un mic mijloc pentru a îmbunătăţi starea cui-va, şi atuncĭ tocmai într'adins par'că viéţa se feresce sĕ-i procure acel mic mijloc.

Şi cum era nópte, cum era întunerec, melancolia acésta a întunerecului nopţii îl pĕtrundea până în suflet. Se culcà, aşa îmbrăcat cum era, şi adormi repede.

* * *

Era în diua de Pascĭ. Pe la bisericĭ, de diminéţă încă începură sĕ tóce, sĕ tragă clopotele şi salvele de puscĭ se audiau mereu. Vremea era frumósă, cerul senin şi curat aerul îmbalsamat de mirosul pomilor înfloriţĭ din luna lui April.

Pe strade lume multă, în haine de sĕrbătóre, mergea sĕ se închine la locaşul sfânt, sĕ asculte evanghelia Mântuitorului cetită în câte-va limbĭ.

Anastase stetea în curtea casei lor, aşedat pe o bancă veche de scândurĭ de brad. Avea îndĕrĕtul sĕu zidul casei, ér înainte-i o grădină mică înconjurată cu câţĭ-va stâlpĭ scurţĭ, rar bătuţĭ în pĕmênt unul de altul şi împreunaţĭ prin două sîrme gróse, carĭ treceau prin ei. Vara şi pe la începutul primăverii, când grădina era plină de florĭ, când avea straturĭ frumóse şi regulate, ea era locul cel mai favorit al lui Anastase. Acolo stetea el césurĭ întregĭ peste di.

Pe chipul lui palid se putea vedea espresia tristeţii, a înduioşării, a unor dorinţĭ, carĭ îi munceau sufletul. O altă situaţie, o situaţie frumósă, înveselitóre i-se desfăşura în minte-i, la care gândise şi pe care o dorise de mult, de mult încă. Sĕ aibă o rudenie cu avere, care sĕ-i dea séu sĕ moştenéscă în urma ei ceva.... Ar avea cu ce sĕ continue cursurile, după-ce ar isprăvi liceul, ar duce un traiŭ mai liniştit. Mama sa s'ar schimba cu totul, n'ar mai duce atâta greu....

Dér pórta mică şi veche a curţii se deschise şi întrà împărţitorul de scrisorĭ. Anastase se repedì imediat spre el.

— O scrisóre?

— Da, o scrisóre dela Bucurescĭ, şi încă recomandată.

Şi încă recomandată! Par'că şi împărţitorul era vesel, par' că şi lui îi părea bine şi gândea, că scrisórea adusă va produce cât de puţină strălucire, póte, în întunerecul de care era cuprins Anastase. Şi când o luà Anastase în mână, vĕdù pe plic imprimate cuvintele: *„Revista: Florĭ din România, Str. Mihaiŭ Vitézul 120"*.

O, ce bucurie, ce nerăbdare de a deschide plicul!

Şi-l deschise, tremurându-i mâna de emoţiune, uitându-şĭ de sine de acest lucru neaşteptat, de acéstă scrisóre, presimţind par'că, că ea îi va face o surprisă peste mĕsură de înveselitóre.

Şi nu-l amăgiră presimţirile. Redacţia revistei îi trimitea şése-decĭ de lei pentru două scrierĭ înainte trimise mai şĭ-o mică scrisóre, în care îl felicita şi-i mai scria, că-i va trimite si numerile, în carĭ se vor publica scrierile lui.

Şi când sĕ vĕdù el cu trei hârtii, trei hârtii de câte douĕ-decĭ de lei, banĭ pentru carĭ muncise el, îi părea, că a câştigat bulgărĭ marĭ de aur, că va fi fericit viéţa întrégă. Şése-decĭ de lei, pe lângă cei câţĭ-va banĭ, câţĭ aveau ei în casă, erau într'adevĕr o avere, o avere întrégă.

Şi când se întórse mama sa dela biserică, el nebun, scos din fire, cu ochii strălucitorĭ, cu faţa roşie de bucurie, îi eşi înainte arătându-i hârtiile primite:

— Mamă, uite ce ne-a trimis D-deu de Pasci!....

Afară se audiau trosnete de puscĭ şi mulţimea, care se întorcea dela biserică. Serviciul dumnedeesc se sfêrşise.

In casa mică şi veche de lângă biserică, cu coşul înalt şi înegrit de fum şi de vreme, o femee bĕtrână şi slăbită şi-un tînĕr înalt şi palid stând înaintea icónei din perete, scoşĭ din fire de veselia ce li o adusese dina sfântă de Pascĭ, cântau cu lacrimile în ochĭ: „Christos a înviat din morţĭ, cu mórtea pe mórte călcând...."

Braşov, Aprilie 1902.

Stelian Russu.

rului român, sunt rugaţĭ a lua parte la adunarea de primăvară, ce se va ţiné Lunĭ în 19 Maiŭ st. n. a. c.; cu ocasiunea esamenului de vară, în şcóla gr. cat. din Buia, pe lângă următorul

Program: 1. Participarea la serviciul divin. 2. Participarea la esamenul elevilor dela şcóla gr. cat. 3. Cuvênt de deschidere. 4. „Recunoscinţa pop. faţă de învĕţ.“ dis. de Dem. Bleoca, învĕţ. 5. Incassarea taxelor. 6. Raportul general. 7. Raportul cassariului şi bibl. 8. Disciplina ca factor principal al educaţiunei în şcóla pop. de Nic. Petrescu învĕţ. 9. Statorirea budgetului pe anul viitor. 10. Apretiarea esamenului şi a disertaţiilor. 11. Eventuale propunerĭ. 12. Alegerea oficialilor. 13. Inchiderea adunăriĭ.

Orlat, în Mai 1902.

Leon Maior, preşed. *Dionisiu Dancea*, not.

Esposiţie.

Foventea, 17 (30) Aprilie 1902.

Onorate d-le Redactor! Erĭ a treia ḑi de Pascĭ, dela órele 2—6 p. m. s'a ţinut esposiţia de vite de muncă şi de diferite ţesĕturĭ ale femeilor din comuna nóstră. Esponenţii de vite au fost nu tocmai după cum s'ar fi dorit dela o comună aşa mare ca a nóstră, dér avêndu-se în vedere lipsa nutreţului de care au suferit în anul acesta bieţii noştri agricultorĭ, aşa că n'au avut cu ce hrăni vitele cum se cade, sĕ ne mulţumim şi cu ce s'a putut face.

S'au dat *2 premii* de câte 2 cor. 50: lui Iosif Şuşu şi lui Iacob Nastase pentru 2 părechĭ de boi curaţĭ şi bine îngrijiţĭ.

5 Premii dĕ câte 1 cor. 40 banĭ: preotului Ioan Bonea 2 boi şi 2 iepe bine îngrijite, Ioan T. Maniu 2 boi şi o iapă, Ana T. Folotea 2 boi, Ioan Ganea 2 boi, Anisia Manuil, o iapă.

5 Premii de câte 80 banĭ: lui Petru V. Nastase 2 boi, Ioan Voicu 2 boi, Magdalina Achim Sopa 2 boi, Ioan Bucur o iapă, Alexe Manuil o iapă.

8 Premii de câte 50 banĭ: lui Ioan Vecerzanu 2 boi, Petru Sopa 54, doi boi, Toma Ciog 2 boi, Ioan Comşa 2 boi, Vasile Iosof 2 boi, Paraschiva Pĕcurariu 2 boi, Petru P. Nastase o iapă, Tanca Tóder o iapă.

Esponente de diferite ţesĕturĭ au fost mai multe femei şi fete, despre carĭ putem ḑice, că mai tóte merită laudă de încuragiare pentru silinţa şi desteritatea pusă la manufacturele lor de casă, din carĭ se póte constata nu numai soliditatea lor, dér şi gustul ales cu care erau lucrate.

S'ar fi espus cu mult mai multe obiecte de tot felul, décă rĕu-voitorii orĭ-cărei întreprinderĭ românescĭ nu ar fi început sĕ-şĭ spele gura cu venin aruncat printre ómenii simpli şi slabĭ de inger spunêndu-le că după astă esposiţie se va pune dare mare pe vitele şi lucrurile lor de casă. Sĕrmanii ómenĭ, se tem şi de frunḑe, că dĕu multe daturĭ mai au după capul lor, pentru carĭ jumĕtate din consătenii noştri tinerĭ şi voinicĭ sunt duşĭ la America.

S'au dat 2 premii de câte 2 coróne: la Emilia Manuil şi Ana Comşa.

8 Premii de câte 1 cor.: la Măria I. Popa, Paraschiva T. Popa, Ioana I. Manuil, Elisabeta Angel, Paraschiva Precup, Antonia Manuil, Marie I. Sava, Ana Băilă.

7 Premii de câte 60 banĭ: la Ana I. Precup, Maria I. Bucur, Elisabeta Boiţanu, Ana T. Savu, Ioana Stoica, Stana Telea şi Ioana Mănuilă.

13 Premii de câte 30 banĭ: la Paraschiva Dragotă, Paraschiva Velţanu, Paraschiva P. Trifan, Ana Telea, Maria I. Ganea, Paraschiva Băilă, Paraschiva P. Ganea, Ana I. Ganea, Susana Ciog, Maria Tatu, Maria Tóder, Ana Neagu şi Catarina Sopa, care din eróre s'a trecut aicĭ, în loc d'a se trece la premiul II, ce l'a meritat

*

Inainte d'a se împărţi premiile d-l *Cordescu*, directorul esecutiv al „Cordianei“ nóstre de aicĭ, care a stăruit a-se da aceste premii din fondul de binefacerĭ, a ţinut o vorbire cătră numĕrosul public asistent, care vi-se alătură pe lângă acésta, cu rugarea d'a o publica, în fóia d-vóstre.

D-sa ḑise, că comuna nóstră fiind comună mare românéscă, impresurată de alte multe comune, mai tóte curat românescĭ, ocupă un centru, unde s'ar cuveni sĕ fie o mai mare activitate românéscă, condusă de un numĕr óre-care de bărbaţĭ inteligenţĭ, de meseriaşĭ şi comerciaunţĭ românĭ, de carĭ noi, peste tot, putem ḑice, că suntem săracĭ, pentru-că ne am deprins din moşĭ şi strĕmoşĭ a-ne ocupa numai cu plugăria şi crescerea vitelor, şi chiar acestea. se póte ḑice, că se fac cum dă Dumneḑeu.

Puţina manufactură de casă, lucrată de femei şi fete; óre-carĭ unelte de prima necesitate, pentru economia casnică, făcute grosolan, deşi sunt destul de trainice, totuşĭ nu îndeplinesc cerinţele timpului, în care trăim, când lupta pentru esistenţa pentru traiu este fórte vie şi atât de încordată.

Astăḑĭ când omenirea s'a înmulţit — continuă d-sa — şi se înmulţesce mereu pe acelaşĭ petec de pămênt; astăḑĭ când economia de vite (oi) fórte productivă odinióră a început a-se împuţina; astăḑĭ când dările către stat, judeţ şi comună sunt aprópe nesuportabile, trebue, dragii mei, sĕ căutăm cu ochii deschişĭ în patru şi alte isvóre de traiu, nu numai când ne vedem in miserie sĕ luăm traista în spate şi *nădragii* în picióre şi sĕ plecăm la America, cu ideia, că acolo găsim plăcintele pe gardurĭ. Numai după 10—20 de anĭ, de aicĭ încolo, se va puté vedé câtă sĕrăcie s'a adus prin comunele nóstre cu banii din America.

Faceţĭ cel mai mare rĕu, cel mai grozav pĕcat, strigător la cer, când, întrând în datorii marĭ, prin împrumutarea de banĭ scumpĭ pentru a face drumul cel lung şi periculos, părăsindu-vĕ soţiile şi copilaşii, casele şi ţéra, lăsându-i unii, fără vite, fără bucate, în sĕrăcie lucie, cum se ḑice, şi luând lumea în cap, săriţĭ în apă ca oile, pentru-că vi-s'a spus de unii şi alţii, că au câştigat acolo mulţĭ banĭ, fără a mai cerceta şi câţĭ sunt aceia, carĭ s'au primejduit şi pierdut pe acolo. Credeţi-mĭ, ce vĕ spun eu, că „Cordiana“ bancă modestă, a fost nevoită, sĕ dea la înfocaţii doritorĭ de banĭ mulţĭ dela America, mulţĭ, fórte mulţĭ banĭ cu condiţie, ca într'un an, doi se-i plătéscă. Nicĭ a ḑecea parte din ce-am dat, nu s'au putut plăti, ceea-ce probéză, că nu este aşa după cum se spune; ba ce e mai trist şi dureros pentru familiile lor de aicĭ, că în iérna asta trecută, fiind pe-acolo ger mare şi trăind în mare miserie, s'au bolnăvit mulţĭ dintr'ênşii, murind ca vai de ei, fiind îngropaţĭ chiar şi fără ceremonie creştinéscă....

Décă părinţii cu băeţii ar fi în stare sĕ prevédă cu mintea lor viitorul ameninţător şi nesigur, prin trimiterea lor la puţina învĕţătură de carte bună, şi apoi la meserii diferite, la comerciu etc. prin acésta s'ar pune o stavilă curentului de miserie.

Ca în tot-déuna, aşa şi acuma trebue sĕ vĕ spun cu multă durere sufletéscă, că am observat, că de câţĭ-va anĭ numai, aicĭ s'a introdus, mai cu sémă la tinerime, luxul, fumatul tutunului, beutul rachiului otrăvitor etc., carĭ tóte ruinéză pe om şi trupesce şi sufletesce. Priviţĭ la obrajii ofiliţĭ ai tinerilor şi la statura lor pipernicită, care ne spune din destul, că ce viitor ii aştéptă pe cei-ce nu se feresc, din frageda lor etate, a merge pe căi rele şi greşite.

Sunt acuma şépte anĭ trecuţĭ, de când eu plin de dorinţĭ, d'a face ceva bun, frumos şi folositor pentru satul acesta, în care m'am născut, am părăsit Bucurescii şi familia mea de acolo şi m'am retras aicĭ între D-vóstrĕ....

Am făcut până acuma, ce am putut şi cu ajutorul Domnului ceresc, cât voiŭ mai trăi, voiŭ mai face, şi vom păşi tot înainte spre binele şi folosul nostru al tuturor.

„Cordiana“ înfiinţată de mine aici nu cu puţine greutăţĭ, este o vie dovadă, că am făcut o fântână, se dic aşa, cu isvóre bune, care fiind bine îngrijită şi bine condusă, de următorii mei, va adăpa pe multă lume, cu mijlóce de a-se folosi în tóte privinţele.

Fondul de binefacere al ei, crescênd în fie-care an, va puté fi pus la disposiţia şi acoperirea multor neajunsurĭ dintre noi şi va da impulsie multora, ca sĕ întreprindă câte ceva bun, folositor pentru ei şi pentru alţii.

Şi ceea-ce vedeţĭ, că se petrece adĭ între noi, deşi este acuma numai la un neînsemnat început, dér cu timpul va puté deveni mai larg şi mai productiv, cuprindênd tóte comunele vecine, cu carĭ stăm în legăturĭ economice.

Un têrg ţinut de câte-va orĭ pe an aicĭ încă ar fi un stimulent puternic de producerea mijlócelor pentru esistenţa şi prosperare comunei nóstre. In privinţa asta mĭ-am aratat dorinţa şi am stăruit cu cuvêntul, décă nu pot cu fapta, pe lângă cei ce au puterea în mână. Ce se va face, vom vedea.

Am aflat cu cale şi nimerit a se premia de astă-dată vitele de muncă şi tocmai acuma, când e timpul arăturei de primăvară, pentrucă numai acum se póte vedé şi constata vita bine îngrijită peste iérnă, ér nu mai târḑiu, când o îngrijesce şi o spală Dumneḑeu cu plóie de sus şi cu păşune de jos.

In ceea-ce privesce ţesĕturile de casă, am observat, că dela un timp încóce, pot ḑice, numai de câţĭ-va anĭ, s'a întrodus, mai cu sémă la fete şi femei, lucrurĭ de têrg, fabricate, carĭ sunt puţin trainice, deşi sunt atrăgĕtóre prin mulţimea şi varietatea colorilor, dér trebuind cumpĕrate des, prin acésta plugarul pe nesimţite ajunge la sĕrăcie, şi femeia la lenevie, şi de aceea am ţinut şi stăruesc a se da premii la acele femei şi fete lăudându-le, carĭ lucréză cu mânile lor tot ce le trebue pentru îmbrăcămintea lor şi a familiei lor.

Promitem, că în anul viitor se vor da premii şi celor ce vor avé grădinĭ de legume, bine lucrate, în carĭ sĕ se găséscă tot felul de legume (zarzavaturĭ) cu carĭ sĕ vĕ puteţĭ mai bine nutri, căcĭ omul, ca şi vita, bine nutrit, va fi frumos, puternic, deştept şi va puté lucra mai mult şi mai bine, ca cel slăbănog şi istovit de puterĭ.

Grădinele de pomĭ rĕmân pe séma bărbaţilor, carĭ cu timpul încă vor fi premiaţĭ, şi cele de legume pe a femeilor şi fetelor.

Cu timpul se vor da premii şi acelora, carĭ îşĭ vor avé casele, curţile, grajdurile şi alte clădirĭ, curate, frumóse şi mai igienice.

Acuma, dragii mei, veniţĭ pe rênd, după chemare, şi primiţĭ premiile cuvenite, avênd în vedere, că nu câţĭ-va banĭ ce primiţĭ cu astă ocasie vĕ póte remunera pentru îngrijirea vitelor d-vóstră şi pentru lucrarea diferitelor obiecte casnice, de carĭ aveţĭ necesitate, nu, ci onórea, ce vi-se face prin aceea, că meritaţĭ multă laudă şi recunoscinţă din partea nóstră şi a publicului.

Termin, ḑicêndu-vĕ sĕ trăiţĭ întru mulţĭ anĭ, şi sĕ vĕ bucuraţĭ de fructele ostenelelor d-vóstrĕ. Amin!

ULTIME SCIRI.

Budapesta 10 Maiŭ. Camera deputaţilor a ridicat astăḑi dreptul de imunitate a deputatului sas L. *Korodi* din Braşov, care este acusat într'un proces de presă.

Viena 10 Maiŭ. Scirea, despre crisa ministerială din Austria, care s'a desminţit în atâtea rîndurĭ, se adeveresce. Causa este, că ministrul-preşedinte Szell în tratările avute cu Koerber asupra afacerilor pactului n'a vrut sĕ facă nicĭ o concesiune.

Literatură.

Am mai anunţat şi de altă dată, pe „**Ionel**“, însĕ o carte bună nu trebue se încetăm nicĭ odată a o anunţa şi recomanda. „Ionel“ este scris de d-l *V. Gr. Borgovanu*, profesor în Bucurescĭ şi a apărut la tipografia *„Aurora“*. A. Todoran în Gherla, de unde se póte cumpĕra cu preţul de 2 coróne. Cartea cuprinde pe 500 paginĭ principiile morale şi creştinescĭ, de carĭ trebue sĕ se conducă părinţii în educaţiunea copiilor.

„Cuvêntărĭ bisericescĭ de Massillon“ traduse din originalul frances de *Ioan Genţ* protopop gr.-cat. român al diecesei de Oradea-mare.—Deja la 1898 apăruse în Oradea mare cartea cu titlul de mai sus, care cuprinde 17 predicĭ de ale vestitului orator eclesiastic frances. Predicile sunt împărţite de traducĕtor după *anul bisericesc rĕsăritean*, şi fie-care este pusă la acea Duminecă séu sĕrbătóre, cu a cărei evangheliă se potrivesce a-se predica.—Un volum elegant de peste 400 paginĭ în 8° cu portretul lui Massilon. Traducerea se distinge printr'un limbagiŭ ales. *Preţul 5 coróne* (6 Lei 50) plus 30 banĭ porto. Se află de vênḑare la Tipografia *A. Mureşianu, Braşov.*

„Cartea Durerii“ de Emil Bougaud, tradusă din originalul frances de Iacob *Nicolescu*, editura lui Dr. E. *Daianu*. Tipografia lui Heinerich Uhrmann din Timişóra 1895 O cărticică de mângăere sufletéscă, care costă legată 3 coróne plus 10 banĭ porto. — Se află de vîndare la Tipografia *„A. Mureşianu“*.

Cuvênt funebru

rostit de *I. Dariu*, cu ocasiunea înmormêntăriĭ învĕţătórei de lucru manual *Elena Rusu*, întêmplată la 21 Aprilie v. 1902.

„Numai dorul mamei póte
Sĕ pătrundă 'n lume tóte,
Ca sĕ afle mângăiere
La cumplita sa durere!“
V. Alexandri.

Stimaţĭ şi trişţĭ ascultătorĭ!

Décă grele sunt în lume tóte, o fi greu şi sĕ fiĭ mamă. O fi greu sĕ daĭ viéţă unor nouĕ fiinţe în lume, că „greu este mamei nascerea de fiĭ“. Şi cine póte spune dintre noi greutăţile, suferinţele, durerile şi în acelaşĭ timp gingaşele eĭ îngrijirĭ, până ce-şĭ cresce fiişorii şi şi-ĭ vede ridicaţĭ şi asiguraţĭ, ca şi păsărica până-şĭ vede puişoriĭ cu aripiórele crescute şi harnicĭ ca sĕ sbóre prin lume, spre a-şĭ căuta singurĭ nutremêntul, a se bucura de viéţa acésta şi în acelaşĭ timp a se apĕra de aceia, carĭ ar vré sĕ-i prindă şi sĕ-i nimicéscă.

Grea trebue sĕ fie crucea uneĭ mame mai ales atuncĭ, când ea e silită a şi-o duce singură pe Golgota suferinţelor acestei lumĭ, ca acolo sĕ se sacrifice pe ea. Tóte acestea tot numai o mamă ni-le póte spune, că tot numai dorul ei póte pĕtrunde în lume tóte.

Cum va fi atuncĭ, când acésta mamă e silită, ca o parte mare din timpul ḑilei sĕ-l petrécă departe de ai sĕi, lăsându-i lipsiţĭ de gingaşele ei îngrijirĭ spre a se jertfi pentru deprinderea, luminarea şi îngrijirea copilaşilor altor mame, pentr'o mică recompensă, ce o primesce în schimbul acestora?

Dér cum va fi atuncĭ când mama e silită sĕ părăséscă acésta lume şi sĕ-şĭ lase copilaşii prin strĕinĭ?

Şi cu atât mai grea va fi durerea mamei şi suferinţa copilaşilor, când ea e silită sĕ-i părăséscă, pe când ei sunt încă neasiguraţĭ. Cu inima sfăşiată de durere îi va părăsi, ér ei vor rĕmâné ca şi nisce floricele luate din grădinuţa caldă şi sădite 'ntre nisce sloi de ghiaţă:

„Că nicĭ raiul nu-i mai lin
Ca al mamei dulce sîn;
Ér streinu-i vreme rea
Sloiŭ de ghiaţă, iérnă grea“.

In tóte aceste casurĭ un sentiment de durere şi compătimire adêncă trebue sĕ cuprindă inimile simţitóre. Tristul cas de faţă încă ne dă despre tóte acestea o pildă evidentă şi adênc pătrunḑĕtóre în inimile nóstre.

Mult regretata rĕposată, *Elena Rusu*, era şi dênsa mamă a doi fiişorĭ, pentru a căror crescere şi îngrijire ş'a jertfit tot ce a avut mai scump în sufletul sĕu; ba o parte mare din aceste jertfe a fost silită a le aduce pentru deprinderea fetiţelor dela şcóla nóstră primară din loc în lucrul manual timp de 17 anĭ, în schimbul unei remuneraţiĭ anuale nu tocmai de învidiat.

Pricepută, iubitóre şi gata orĭ şi când şi la orĭ-ce jertfă, rĕposata a dat până în césul din urmă o crescere destul de îngrijită copilaşilor sĕi, ca orĭ şi ce mamă dornică de a-şĭ vedé puişoriĭ ei bine crescuţĭ şi asiguraţĭ în lume.

Sârguinciósă, conscienţiósă şi de o pricepere şi dibăcie rară în lucrul manual, rĕposata făcea progrese uimitóre cu fetiţele, spre bucuria părinţilor lor, spre deplina mulţumire a acelor, ce i-au încredinţat acésta misiune şi spre admiraţiunea tuturor celor ce sciau apreţia munca ei rodnică şi folositóre.

Era *rodnică* munca ei, pentru-că în intervalul de timp, cât a funcţionat ca învĕţătóre de lucrul manual la şcóla nóstră, miĭ şi miĭ de fetiţe ş'au primit cu multă îngrijire instrucţiunea recerută în acéstă desteritate.

Însuşĭ inspectorul regesc cu ocasiunea unei visitaţiunĭ şcolare, visitând şi şcóla de lucru de mână, ş'a esprimat deplina sa mulţumire şi admiraţiune pentru cele ce le-a vĕḑut în acéstă şcólă. Pe lângă acestea pentru susţinerea disciplinei şi pentru-ca sĕ le facă la fetiţe mai atrăgĕtor lucrul de mână, punea pe câte una mai isteţă dintre ele sĕ spună câte o povestire frumósă şi interesantă; astfel ele cu mânuţele lucrau şi cu urechile ascultau.

Şi era *folositóre* munca ei, pentru-că adĭ e recunoscut şi constatat de tótă lumea, că desteritatea în lucrul manual chiar şi numai aşa cum e organisat astăḑĭ, este un lucru indispensabil pentru orĭ-ce fetiţă de pe orĭ-ce tréptă a scăriĭ sociale, adecă atât pentru a sĕracului, cât şi pentru a bogatului, pentru a celui de rênd, cât şi pentru a celui mai ridicat.

Décă lucrul manual pentru fetiţe este introdus în prea puţine şcóle primare la

noi. din pricina multor neajunsurĭ de carĭ suntem dilnic bântuițĭ, și decă și mult puțin, cât s'a făcut la noi în direcțiunea acésta, abia în timpul mai din urmă a început a se face, apoi rĕposata Elena Rusu are un merit nedisputatat, pentru-că mai tóte școlele primare în care s'a întrodus lucrul manual, au luat exemplul Românilor brașovenĭ și multe din ele și l'au organisat după întocmirea lucrului manual dela școla nóstră de fetițe.

In acelașĭ timp istoria acestei desterităţĭ va numĕra la noi pe rĕposata Elena Rusu printre cele dintâi propagatóre ale lui, în frunte cu brava și vechea *Reuniune a femeilor române din Brașov.*

Născută la anul 1842, rĕposata ca fică a vrednicului fost învĕțător la școla nóstră primară și mai târdiu preot la biserica St. Nicolae din Prund, *Andronic Androne*, a primit o crescere destul de îngrijită și alésă și la vreme a devenit nu numai o soție credinciósă și o mamă harnică și devotată chemăriĭ sale, ci și o învĕțătóre desteră și zelósă în lucrul manual precum și o români cu sentimente nobile creștinescĭ, naționale și sociale. Fiind tot-déuna de un caracter curat și nepătat și de o afabilitate rară în orĭ-ce mișcare a sa, rĕposata a rĕmas constantă în ele până la ultima sa resuflare.

Aici au încetat tóte, Nemilósa mórte a smuls'o cu putere dintre cei scumpĭ și drăgălașĭ ai sĕi: dintre copiĭ, surióre și rudeniĭ, precum și dintre noi toțĭ. Nobilul sĕu suflet a plecat la părintele luminilor de unde șĭ-a luat începutul, lăsând jale, durere și regrete în urma sa, dér în acelașĭ timp și un buchet frumos de virtuțĭ alese și de o activitate rară în tótă viéța ei și orĭ unde a fost chiemată a și-le manifesta și pune în aplicare.

Acest buchet frumos îl lasă de suvenire și ca scumpă moștenire urmașilor sĕi sĕ-l păstreze în tótă frumsețea sa rĕsădindu-l în stratul cald al inimilor lor, spre aș-ĭ lua de aicĭ început o viață nouĕ și astfel a trăi tot-déuna. In strînsă legătură cu acestea îĭ povățuesce în urmă a nu dispera nicĭodată în fața nĕcasului, precum nicĭ dênsa n'a disperat mai ales atuncĭ, când rĕmăsese vĕduvă, fără ajutor și cu copilașiĭ micĭ.

Provedința dumnedeéscă trimite dar și mângâiere peste toțĭ aceia, carĭ cu credință și cu dragoste le cer dela ea și ascultă și împlinesc întru tóte voia cea sfântă a eĭ și sfatul cel bun al părinților lor. Așa sĕ va întêmpla și în tristul cas de față, décă astfel se va urma.

Cu acestea luându-șĭ ultimul adio dela copilașĭ, surióre, rudeniĭ, colegĭ, cunoscuțĭ și în sfîrșit dela toțĭ și tóte câțĭ au stimat'o, au prețuit'o și au iubit'o, plécă tainic dintre noi spre lăcașul celor drepțĭ și aleșĭ ai lui Dumnedeu, încurajând pe cei rĕmașĭ și dicênd cu poetul:

„Nu jăliţĭ a vóstră sórtă
Cerul blând de grije pórtă
Si la morțĭ și la cei viĭ
Și la florĭ și la copiĭ!"

Cronica agricolă.

Timpul a urmat a fi rĕcoros și pe alocurea chiar rece, în aceste 16 dile din urmă. In cele mai multe părțĭ a plouat mĕrunt, dér dese-orĭ. Ba a treia di de Pascĭ a nins puțin, séra, chiar la câmp. Se înțelege, că imediat subțirele strat de zăpadă s'a topit și acum e cald.

Carĭ au fost efectele acestei scădute temperaturĭ?

Multĭ din arborĭ, pe carĭ i-a apucat frigul înflorițĭ, vor da puține fructe sĕu de loc.

Erba cresce cam încet și vitele numai prin imașe sĕmĕnate și naturale au putut fi duse la pășunat.

Unele navete înflorite mai de mult, carĭ începuseră a da în păstărĭ, nu légă așa bine. Din norocire sunt destul de dese, pentru-ca din celelalte florĭ sĕ dea cu prisos păstărĭ.

Vegetațiunea, în fine, s'a întârdiat și unele frunde de grâu s'au cam îngălbenit de rĕcélă, ér porumbul sĕmĕnat, fără sĕ se fi stricat în pământ, d'abia a încolțit.

După cum se vede, nu găsesc, că rĕcéla a pricinuit agriculturei pagube adevĕrate.

Din potrivă, scăderea temperaturei a avut și efecte bune, precum:

Oprirea prea marei vigorĭ a vegetațiunei atâtor sĕmĕnăturĭ de grâu timpurii și din pămênturĭ roduice, astfel că, la aceste superbe sĕmĕnăturĭ, téma de cădere nu e așa de mare;

Avêntul îmbucurător al rapițelor cultivate, căcĭ insectele stricătóre n'au mai putut a-le strica pe rĕcélă și umedélă. Nu e vorba că larvele negre, despre care am vorbit, au întrat în stare de crisalidă și le mai găsescĭ numai în pământ;

Intârdierea viței de vie de a da; și astfel s'a hărăcit fără sĕ cadă mugurii.

Dér căldura e dorită mult de agricultorĭ, mai ales pentru sĕmĕnăturile de primăvară, ce sunt mai întârdiate în creștere. Cum pămêntul e de-ajuns umedit, îndată-ce nu va fi rĕcélă, avêntul sĕmĕnăturilor, plantațiunilor și erbei va fi mare.

Până acum situațiunea e fórte bună și sperăm în marĭ recolte, mai ales de grâne de tómnă și chiar de navete și colze, căror insectele nu leau adus marĭ stricăciunĭ.

* * *

Primejdia, ce amenință viile și pomii primăvara e bruma, de aceea ómenii s'au gândit la felurite mijlóce de luptă.

Unul din acestea e facerea de norĭ artificialĭ, căcĭ se scie, că pe vreme închisă nu cade brumă. Norii aceștia pe de-o parte împiedecă vița și pomii de a-se răci, trimițênd prea mult din căldura lor din vĕzduh, ér pe de alta împedecă, la rĕsărit, razele sórelui de a face sĕ se evaporeze multă apă din bobocĭ, frunde, etc. și decĭ de a-i rĕci și mai tare și a pricinui bruma sĕu promoróca, etc.

Norii îi facem aprindênd grămedĭ de pae ude, de gunoiŭ, de buruene... amestecate cu păcura și stropite cu petrol, când le punem foc. Se pot pune aceste materii în gropĭ arse în pămênt orĭ în ceaune, óle, etc.

Aceste focurĭ se așédă în jurul viei la depărtare de câte 10 metri unul de altul. De pus foc punem numai la cele ce se află de partea de unde bate vêntul, ca se mâne fumul peste vie, și numai din 20 în 20 de metri, dér trebue sĕ fim pregătițĭ din jur împrejur, căcĭ vêntul se póte schimba.

Indată ce termometrul arată, că ne apropiem de zero grade, adecă de punctul înghețului, dăm foc. Asta se întêmplă de obiceiŭ pe la 3 sĕu 4 césurĭ după miedul nopței. Termometrul trebue sĕ stea chiar lângă pămênt. Focul trebue sĕ ardă până la 7 sĕu 8 césurĭ diminéța.

Proprietarii marĭ pot face cu ușurință acéstă pază; cei mai micĭ ar trebui sĕ se însoțéscă.

Dér sunt și alte îngrijirĭ, ce trebue sĕ avem pentru a scăpa de brume: Nu trebue sĕ săpăm via câtă vreme e témă de brumă, căcĭ pămêntul săpat dă mai multă apă prin evaporare, decât cel bătugit și învêrtoșat. E timp mai pe urmă de curățat buruenile, etc.

Alt sfat dat de E. Ouvray, după care le-am luat pe tóte, e sĕ nu fie în apropiere de vie gardurĭ, lucernă, grâu etc. Firesce, că și locul unde e aședată via, are mare rost: viile de pe văi sunt mai tot-déuna în primejdie, decât cele de costișe și delurĭ.

(*Gazeta Săteanului.*)

Ingrijirea vitelor.

— Fine. —

Făinurile cât mai dese: de patru orĭ pe di, pentru boi de muncă, și de 5—7 orĭ pe di, la cei pentru îngrășat. Cailor de cincĭ orĭ pe di. In total ar fi așa:

Pentru boi de muncă.

Uruială	4	kgr.
Fên	6	"
Pae	12	"
Sfecle	17	"

Pentru boĭ de îngrășat

Uruială.	8	kgr
Fên.	4	"
Pae.	10	"
Sfecle	20 30	"

Pentru cai.

Fîn	6	kgr.
Orz sĕu ovăs	6	"
Pae	5	"

Porcilor de 4—5 orĭ pe di, sĕ li se dea porumb, sfecle sĕu morcovĭ; fierberea porumbului, a uruelei, a sfeclelor sĕu a castanelor și sărîndu-se sunt fórte bune, înlesnind fórte mult îngrășarea.

Nicĭ o prea mare risipă de nutreț nu este bună; totul sĕ se dea cu regulă și la timp.

Țesălatul este una din condițiunile cele mai de căpetenie în păstrarea sănĕtățeĭ vitelor. Nu póte fi faptă mai de condamnat, ca lăsarea vitelor murdare de praf, de noroiu și de băligar. Pielea îmbîcșită de tóte necurățeniile, prinde a se roși, face rănĭ, păduchĭ, căpușĭ, rîe și mai ales nu poate respira (rĕsufla).

Trebue sĕ scițĭ, că rĕsuflarea numai prin plămânĭ nu e de ajuns și ca probă, s'a uns un animal cu o materie prin care nu póte pĕtrunde aerul, și a murit. Acésta ne arată, că respirațiunea prin piele neputêndu se face, animalul s'a înăbușit (asfixiat). Tot astfel sĕ înăbușesc vitele netășălate și se înbolnăvesc. Cu cât vitele se vor țesăla mai des, cu atât vor fi mai sănĕtóse și se vor nutri mai bine. Pĕrul va prinde lustru, se va muia și subția ca mătasea. Bólele de piele ca: plesniturile, căderea pĕrului, rîea etc. vor fi înlăturate numai prin țesălat.

Mai am de adăogat, că în cas de bóle lipiciόse, trebue sĕ ne ferim a ne duce vitele împreună cu cele bolnave la pășune, sĕu la adăpat.

Mai bine ar fi sĕ le aducem nutrețul și apa acasă, decât se le dăm drumul pe pășunile molipsite. Sĕ ne ferim și sĕ ocolim curțile și locurile unde sĕ află vite picnite.

Băligarele unde au fost o vită bolnavă, trebuesc arse ér grajdurile și curțile rănite, măturate și văruite cât mai bine.

Termin măngăindumĕ cu sperața că și ómeniĭ din țéra nóstră vor incepe a îngriji de vite ca și celelalte națiĭ spre a da țĕrei din nou renumele ei de altă dată, în vite bune, în cai fugacĭ și minunat de frumoșĭ, după cum ne spune istoria.

„Poporul Geto-dacic se îndeletnicea cu crescerea vitelor și cu plugăria, avea hergheliĭ imense de caĭ caiĭ au servit într'un timp mai vechiŭ, ca și Schiților, ca hrană, după cum făceau poporele nomade. Caiĭ nu serveau numai la trebuințele lor; dér îĭ vindeau și peste hotare. Așa, se spune că Filip, al II-lea cumpĕrl 20.000 epe din câmpiile dela gurile Dunăreĭ, pentru îmbunătățirea rasei din Macedonia.

D-nul Furtună citéză un pasaj dintr'o scriere a francesului Blaise de Vigenère, asupra Românilor, făcută în anul 1573, care dice: „că traiul locuitorilor ar atêrna mai ales dela vite de carĭ ar avea o mare îmbelșugare din pricina frumóselor pășunĭ, ce se întind pretutindenĭ."

„Românii trimit dobitócele lor nu numai în Ungaria și Rusia, dér incă mai exportă în fie care an un fórte mare numĕr în Polonia, Prusia, Silesia, Germania, Italia și Turcia".

„Cea mai mare bogăție sunt caiĭ minunațĭ de bunĭ și de o mare suflare.

Dela leatul 1290 încóce „agricultura era slabă, mărginită numai la trebuințele dinăuntru și din potrivă se făcea o bogată cultivă de animale, din al căror export țera îșĭ înmulția trebuințele sale bănescĭ".

„Dovadă de marele numĕr de cai bunĭ carĭ sĕ află în țéră, este mulțimea călărimei de armată Muriano, medicul lui *Ștefan cel Mare*, scria senatului venețian, că: „Domnul este înțelept și demn de laudă că țera este frumósă și roditóre, bine aședată și plină de dobitóce și de tóte fructele, că domnul are o armată de 40 000 de pedeștri și 20.000 călărime".

„Un document Venețian, spune d. Xenopol, arată ca un renume deosebit al Moldovei pentru caiĭ ei, că dênsa ar nutri pe câmpiile sale până la 100,000 de caĭ".

Astădĭ scițĭ, că toțĭ caiĭ de trăsură și ai armatei îĭ cumpăram dela străinĭ dându-le lor milióne, ér noi rĕmânênd sĕracĭ.

De ce-am mai sta nepăsătorĭ, ce mai așteptăm? Sĕ ne strîngem cu toțiĭ la muncă, sĕ ne dăm toțĭ silințele a ne face noi în țéra nóstră tot ce ne trebue și sĕ nu mai alergăm la strĕinĭ

Luațĭ exemplu de la înțeléptа administrație a Domeniilor Corónei. Căutațĭ și învățațĭ totul, căcĭ sunteţĭ fericițĭ. că vĕ aflațĭ Domeniul cel maĭ bine cultivat și după tóte regulile sciinței de astădĭ.

Popescu Daia,
veterinar.

MULTE ȘI DE TÓTE.

Cea dintâi vióră

De multe orĭ s'a discutat, cine a construit cea d'intâi vióră în forma ei de astădi.

Presupunerea cea mai probabilă este, că constructorul celui mai impresionant instrument musical a fost Gustav Duiffopruggar, care s'a născut pe la sfîrșitul vécului al 15-lea în Tirol și a trăit în Bologna până pe la începutul vécului al 16-lea.

Un locuitor din Londra, anume Iosef Chanof, se póte lăuda, că are o vióră construită de însușĭ Duiffopruggar.

Acest instrument musical e mare, lat, capul e sculptat în forma unui cap de om, e împodobit cu crinĭ sculptațĭ, e vopsit închis, și are un sunet plin, minunat și impresionant. Pe vióră se póte citi următórea inscripție: Gaspard Duiffopruggar, bononiensis. Anno 1515.

*

Un apeduc de pe vremea luĭ Solomon.

Acum de curênd, s'a inaugurat cu mare pompă cea d'intâi apă adusă la moscheea lui Omar prin apeduc dela lacurile lui Solomon. Moscheea lui Omar e pe locul unde a fost templul Erusalimului. Conductele aduc apă la moscheea pomenită pentru mahometanĭ și aiurea pentru ceil'alțĭ locuitorĭ. Conducerea lucrărilor pentru partea dela Betleem până la Erusalim a avut'o inginerul grec Franhia. Lacurile lui Solomon au fost făcute pe délurile lui Iuda și dovedesc adênc priceperea în arta ingineriei. Aceste lacurĭ slugiau și la udatul pădurilor. Lacurile luĭ Solomon sunt în valea Urta sĕu Etam și în parte sunt săpate, ér parte numai ezite și se află la trei nivelurĭ deosebite. Adêncimea lor e de 8 m. — 10 m. S'au descoperit, că nisce isvóre au fost captate și duse prin canale ascunse în lacul cel mai de sus; ér canalele aduceau apă dela cele trei lacurĭ la Betleem și la Erusalim și Hebron. Casa apelor era la muntele Moria, pe care se afla templul. Cele mai vestite isvóre erau al feciórei și Silioa.

Calendarul sĕptĕmânei.

APRILIE. (1902) are 30 dile. PRIER.

Dilele	Călend. Iul v.	Călend. Greg.
Dum.	28 Sf. 9 mucenicĭ	11 Adalbert
Lunĭ.	29 S. ap. Ias. S. M.	12 M. Pancrațiu
Marțĭ	30 S. Apost. Iacob	13 Servatius
Merc.	1 S. m. Ieremia	14 Bonifacius vt
Joi	2 P. Ata. cel m.	15 Sofia
Viner	3 S. m. Timoteiu	16 M. Ioan Nep.
Sâm.	4 S. m. Pelagia	17 Pascalie

Proprietar: **Dr Aurel Mureșianu.**
Redactor responsabil: **Traian H. Pop**

CÂŞTIGUL PRINCIPAL 1.000,000 CORÓNE.

Vivat fortuna!

Losurĭ de classă

în curênd se începe din nou la

LOTERIA X-a de CLASSĂ REG. UNG.

pentru tragerea din 22 şi 23 Maiŭ 1902 st. n. se capĕtă la

MIHALOVITS & NUSSBÄCHER în Braşov.

Missa pentru classa primă e:

	1/1	1/2	1/4	1/8
Corone	12.—	6.—	3.—	1.50
Lei noi	12.80	6.40	3.20	1.60

Porto cu 40 filler mai mult.
Porto cu 60 banĭ mai mult.

Deschiderea Stabilimentului

de

«HYDROTERAPIE»

din băile de aburĭ ale Eforiei şcólelor române din Braşov

(**Strada Prundului Nr. 4.**)

va avé loc în **1 (14) Maiŭ a. c.** Órele de consultaţiune medicală **sunt în fie care ḑi dela 7—9 a. m. şi dela 4—5 p. m.**

Prospecte şi informaţiunĭ se pot lua dela administraţia băilor.

521,1—5 **Administraţiunea.**

La prea înalta poruncă a Maiest. Sale Apost. c. şi reg.

a XXII Loterie de stat c. r.

pentru scopurĭ comune militare filantropice.

LOTERIA acésta

unică în Austria legal concesionată,

conţine: **17.822 câştigurĭ în banĭ gata**

Suma de corone **442.850.**

Câştigul principal

200.000 Coróne banĭ gata.

Tragerea urméză irevocabil la 12 Iunie 1902.

Un los costă 4 coróne.

Losurĭ se capĕtă la secţia loteriilor de stat în Viena III Vordere Zollamtsstrasse 7. Colectanţĭ de loterie, Traficĭ, la oficiile de dare, poste, telegraf şi căi ferate, zarafĭ etc. Planurĭ pentru cumpĕrătorĭ gratis.

Losurile se trimit franco.

Dela Direcţia c. r. a loteriei.

Secţia loteriei de stat.

AVIS.

In prăvălia I. G. EREMIE au sosit

Icre negre de morun próspete, bob mare, deca		24	banĭ
„ „ „ nisetru „ „ mai mic		24	„
„ „ „ 1/2 tescuite „		20	„
Icre roşii prima calitate	1 Kl. Cor.	3 20	„
Măsline trile extra	1 „ „	—.80	„
Lapţi săraţi	1 „ „	1 24	„
Lachs de rin afumat	1 „ „	7.—	„
Halva în cutii cu vanile	1 „ „	2.40	„
Dulcéţă de prune, vişinĭ şi smeură	1 „ „	2.60	„
Hiribĭ uscaţĭ.			
Scrumbii de mare sărate	1 buc.	—.6	„
Boltheringi	1 „	—.10	„
Ceapă albă de gătit, I-a calitate	1 Klgr.	—.36	„

Brânză, Caşcaval gras, Ementhaler, Unt dela lăptăria centrală.

In fie-care ḑi soseşte: **Mazere, artischoken** (anghenare), **salată, castraveţĭ, Sparangel, Cararabe** şi alte trufandale.

PAO

apă de spălat gura

în formă de prav.

Deposit en gros pentru **Braşov**

la **JOHANN ORENDI.**

Se capĕtă în farmaciĭ, Drogueriĭ, Parfumeriĭ etc.

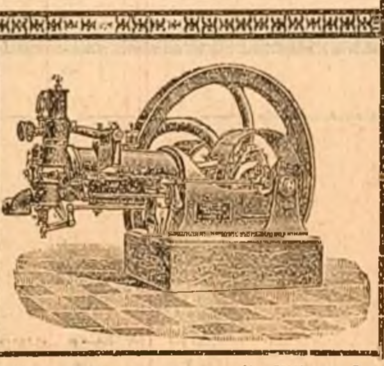
Cel mai mare efect antiseptic.

Cu gust, practic şi ieftin.

Cumpĕrătorĭ de motóre

înainte de a cumpĕra, sĕ se convingă care este fabricatul

cel mai bun.

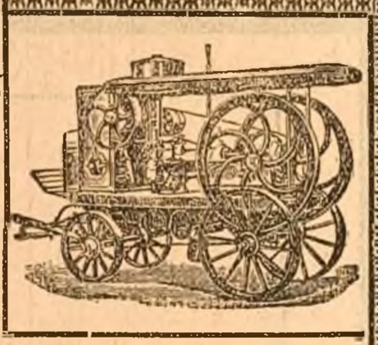

Fabrica de motóre

din Drezda, soc. pe acţiĭ.

(fost Hille).

Fabrică cele mai bune **Motóre cu Benzin** şi **Gaz. Locomobile** cu

Benzin pentru **morĭ. Maşinĭ** perfecte, simple, trainice, sigure şi spese puţine la regie. Stau la disposiţie cele mai mulţumitóre referenţe, despre maşinele liferate.

Representanţa generală şi deposit de mostre la

IGNAZ GELLÉRT & C-o Budapest

VI. Theresienring 41, (lângă gara de Vest).

La esposiţii şi examinărĭ de concurenţă distinsă **cu preţurile prime.**

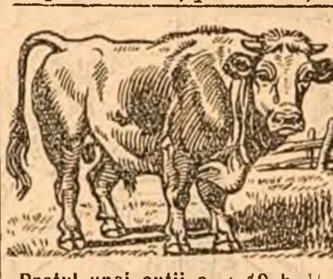
10—13,148.

Kwizda

Korneuburg.

PRAV NUTRITOR de vite.

Mijloc dietetic, pentru cai, vite cornute şi oi.

De 50 anĭ se întrebuinţeză în cele mai multe grajdurĭ, contra lipsei de mâncare, mistuirei rele şi spre înbunătăţirea laptelui şi înmulţirea laptelui de vacă.

Preţul unei cutii c. 1.40 b. 1/2 cutie —.70 banĭ.

— Veritabil numai cu marca de sus —

Se capetă în tóte farmaciile şi drog. din Austr.-Ung.

Deposit principal la

FRANZ JOH. KWIZDA

k. u. k. oester. k. rumän. u. fürstl. bulg. Hoflieferant

Kreis-Apotheker KORNEUBURG bei Wien.

„Institut nou de înmormêntare."

Am onóre a face cunoscut prea stimatului public român, că am deschis în Clujiŭ strada Unio Nr. 13 un „Institut de înmormêntare" nou: unde sĕ află tot soiul de **sicrie văpsite** şi **ornamente** de **metal şi de lemn, cununĭ** simple şi de cele mai pompóse, **luminĭ, torţe** şi spre înlesnire chiar şi **crucĭ** la gropă; astfel tóte cele de lipsă sĕ pot comanda laolaltă şi de-odată pentru înmormêntările, ce le efectuesc **prompt** şi cu **taxele cele mai moderate** atât aicĭ în loco, cât şi în provincie şi în strĕinătate, ba chiar şi transportarea cadavrelor, avênd caii mei proprii bine dresaţĭ; în urmă tot felul de lucrărĭ, ca la **mĕsarĭ** şi **têmplarĭ** se află chiar şi gata în deposit la casa mea proprie din str. Monostor Nr. 87.

Cu deosebită stimă:

Petru Munteanu

mĕsar şi têmplar.

519. 1—3.

DEPOSIT de articole igienice.

!

DEPOSIT de mărfurĭ de gumi din Paris.

J. REIF Specialist, VIENA

I., Brandstätte 3.

Preţuri curente în coverte închise franco şi gratis

Trimiterea în provincie cu Rambursă.

Discreţ. à K. 2, 4, 6, 8, 10 etc.

De închiriat

dela St. Mihaiŭ 1902 în casele din Scheiŭ strada Catarine nr. 30, posiţie sănĕtósă fără prav, o

Locuinţă spre stradă,

cu 2 **entreuri**, care constă din 3 odăi, din care 2 **cu parchete, bucătărie, pivniţă, pod** etc., **conduct de apă**, în bucătărie.

Informaţiĭ în aceeaşĭ casă, séu la d-nul A. Hartl, strada Hirscher nr. 19.

(8—3.)

Noroc deosebit!

au avut în loteria trecută acei posesorĭ de

LOSURĬ de CLASĂ

carĭ și le-au procurat **direct pin colectura nóstră.** Cu losurile vîndute prin noi s'au făcut până acuma **multe câștigurĭ principale** ca: à **100.000, 30.000, 20.000, 10.000, 5000, 2000, 1000, 500** etc. **Corónе.** In total am plătit la On. noștri clienți aprópe:

ȘEASE MILIÓNE CORÓNE.

Deja în 22 Maiu st. n. a. c. începe prima tragere a loteriei X-a de clasă.

Conform planului din:

100,000 de losurĭ sĕ trag 50,000 câștigurĭ

prin urmare **tot al doilea los câștigă!**

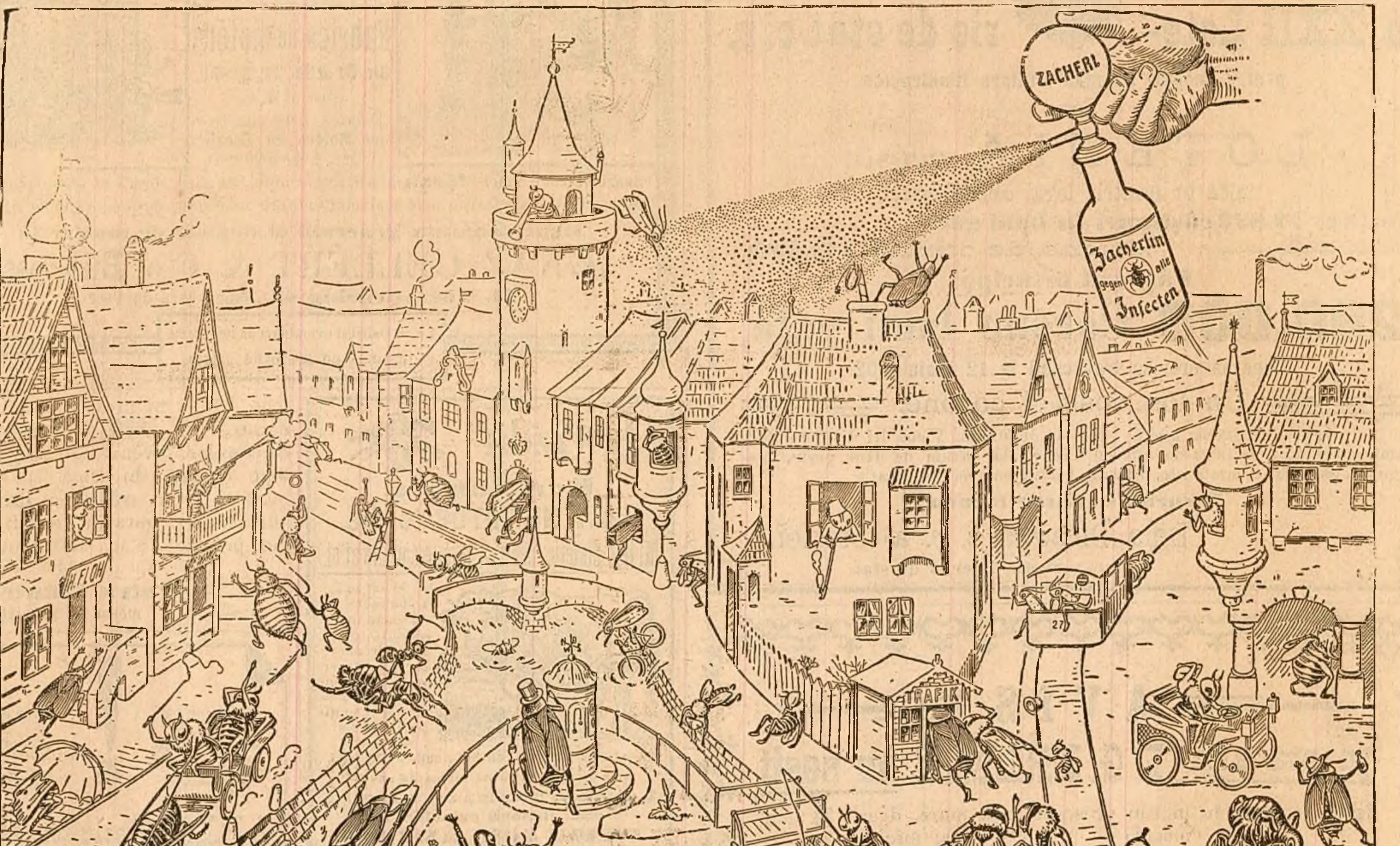
Losurĭ originale:	întrégĭ	jumĕtățĭ	sferturĭ	optimĭ
	à K **12.—**	à K **6.—**	à K **3.—**	à K **1.50**

sĕ capĕtă în mare alegere la

JACOB L. ADLER & FRATELE,

societate de bancă în comandită, BRAȘOV.

Comandele din afară le efectuim prompt. Câștigurile le plătim fără nicĭ o detragere și sub cea mai mare discrețiune

Déca doresci **Zacherlin** de cel renumit,
N'ul cumpĕra în hârtie învĕlit.

In sticle se vinde cel veritabil
Cu drept de marcă, și-i admirabil,

Ce-ți vine ḑi și nópte într'ajutor
Și te feresce de plaga insectelor,

Ca sĕ te convingi mai pe deplin
Caută după placatul lui Zacherlin.

„Gazeta Transilvaniei“ cu numĕrul à 10 fil. se vinde la librăria Nic. I. Ciurcu și la Eremias Nepoții.

Tipografia A. Mureșianu, Brașov.